

۱۲ - كِتَابُ الْفَرَائِضِ وَالْوَصَايَا

12. ఆస్తి పంపకం, వీలునామాల పుస్తకం

ఆస్తి పంపక జ్ఞానం దీని ద్వారా మృతుడు వదలి వెళ్ళిన ఆస్తిని సరైన పద్ధతిలో పంచటం. ఇందులో మూడు విషయాలు ఉన్నాయి. 1. వారీస్ 2. మూరస్ 3. మౌరూస్ అంటే ఆస్తిని సరైన విధంగా పంచటం. హక్కుగల వారికి వారి హక్కులను అందజేయడం, అందరికీ చేరినట్లు చూడటం.

ఈ జ్ఞానాన్ని ఫరాయిజ్ అని ఎందుకంటారంటే దీన్ని స్వయంగా అల్లాహ్ (త) విధించాడు. ఫరజ్ అంటే వంతు, ముక్క అని అర్థం. వివిధ పరిమాణంలో ఉంటాయి. దీన్ని మీరాస్ జ్ఞానం అంటారు. మీరాస్ అంటే మృతుని నుండి మరొకరి వైపునకు మారి పోతుంది. దీని బహువచనం మూరీస్. ఒకరి మరణానంతరం ధన సంపదలకు యజ్జ మాని అయినవాడిని వారీస్ అంటారు. మరణించినవ్యక్తి మూరస్ అవుతాడు. వదలివెళ్ళిన ధనం మౌరూస్ అవు తుంది. దీనికి సంబంధించిన ఆదేశాలు ఖుర్ఆన్, 'హదీసు'ల్లో ఉన్నాయి. ఇందులో ఎటువంటి ఖియాస్ కి చోటులేదు.

ఫరాయిజ్ జ్ఞానం చాలా గొప్ప జ్ఞానం. దీనిద్వారా హక్కు గలవారి హక్కు తెలుస్తుంది. ఖుర్ఆన్ లో ప్రత్యేకంగా దీన్ని గురించి బోధించటం జరిగింది. ప్రతి ఒక్కరి హక్కు వేర్వేరుగా ఉంది. హక్కు గలవారికి వారి హక్కును ఇవ్వని వారు చాలా పెద్ద నేరస్తులు. దాన్ని గురించి ముందు వస్తుంది. ప్రవక్త (స) ప్రవచనం: "ఆస్తి హక్కుల జ్ఞానాన్ని మీరూ నేర్చుకోండి. ఇతరులకూ నేర్పండి. ఎందుకంటే ఇది సగం జ్ఞానం. ఈ జ్ఞానం ఎత్తివేయబడుతుంది. నా అనుచర సమాజంలో అన్నిటికంటే ముందు ఈ జ్ఞానం ఎత్తుకోబడు తుంది." (బైహఖీ, 'హాకిమ్, సిరాజీ)

మరో ప్రవచనం: "ఆస్తి పంపక జ్ఞానాన్ని నేర్చుకోండి, నేర్పండి, నన్ను సమాప్తం చేయటం జరుగుతుంది. ఈ జ్ఞానం కూడా క్రమక్రమంగా నశిస్తుంది. ఉపద్రవాలు ప్రారంభం అవుతాయి. చివరికి ఒక సమస్యపై ఇద్దరు వ్యక్తులు వివాద పడుతూ ఉంటారు. కాని వారికి తీర్పు ఇచ్చే వ్యక్తి ఎవరూ ఉండరు." (దారమి)

కొన్ని ఉల్లేఖనాల్లో దీన్ని సగం జ్ఞానంగా పేర్కొనడం జరిగింది. 'ఉమర్ (ర) ఉపదేశం: "ప్రజలారా! ఖుర్ఆన్ ను నేర్చుకున్నట్టు ఆస్తి పంపకజ్ఞానాన్ని నేర్చుకోండి." (దారమి)

అబూ మూసా (ర) ఇలా అభిప్రాయపడ్డారు : ఖుర్ ఆన్ నేర్చుకొని ఆస్తి పంపక జ్ఞానాన్ని నేర్చుకోనివాడు తలలేని మొండెం వంటివాడు. (దారమి) ఆస్తి పంపకజ్ఞానాన్ని నేర్చు కోవడం ఫరీదె కేఫాయహ్.

ప్రవక్త (స) అనుచరుల్లో అందరికంటే ఎక్కువ ఆస్తి పంపక జ్ఞానం గలవారు 'జైద్ బిన్ సాబిత్. (అ'హ్మద్, తిర్మిజి)

ఖుర్ఆన్ లో ఆస్తి పంపకం గురించి అనేక ఆయతులు ఉన్నాయి. వాటిని అబ్దుస్సలాం బస్తవీ గారు ఇస్లామీ త'అలీమ్ 8వ భాగంలో పేర్కొన్నారు. దీనికి సంబంధించిన 'హదీసు'లు క్రింద పేర్కొనబడ్డాయి.

మృతుని ధనానికి హక్కుదారులు:

క్రమంగా ఉన్న 4 హక్కులు:

1. అతని ధనంలోనుండి అతని కఫన్ దఫన్ గురించి అతని స్తోమతకి తగ్గట్టు ఖర్చుచేయాలి. కఫన్ లో అమి తంగా ఖర్చుచేయరాదు. అదేవిధంగా పిసినారి తనం ప్రదర్శించరాదు. మధ్యేమార్గాన్ని అవలంబించాలి.

2. ఆ తరువాత అప్పులు ఉంటే, అతని అప్పులన్నీ తీర్చాలి.

3. ఆ తరువాత ఒకవేళ అతను ఎవరి గురించైనా వీలు నామా వ్రాసి ఉంటే అతని ఆస్తిలోని మూడవ వంతు అందులో పేర్కొన్నవారికి ఇచ్చివేయాలి.

4. తజ్హీహ్ మరియు తకఫీన్, అప్పులు, వీలునామా మొదలైన వాటిలో ధనం ఖర్చుచేసిన తరువాత మిగిలిన ధనంలో నుండి ఖుర్ఆన్, 'హదీసు'ల ప్రకారం ఆస్తి హక్కులు ఉన్న వారికి ఇవ్వడం జరుగుతుంది.

క్రింద పేర్కొన్న విషయాల్లో ఏదైనా విషయం ఉంటే వారికి అందులో ఆస్తి హక్కు ఉంటుంది.

1) బంధుత్వం: అంటే బంధుత్వం వల్ల ఆస్తిలో హక్కు లభిస్తుంది.

2) వివాహం: అంటే వివాహబంధం వల్ల కూడా ఆస్తిలో హక్కు లభిస్తుంది.

3) మువాలాత: అంటే మిత్రత్వం, అంటే ఒక వ్యక్తి మరో వ్యక్తితో అతడు నా మిత్రుడు అని అనటం. నా కష్టసుఖాల్లో నీవు పనికిరావాలి. ఒకవేళ నేను ఎవరికైనా చంపివేస్తే నా తరపున పరిహారం చెల్లించాలి. నేను చనిపోతే నా ధనానికి వారసుడు కావాలి. ఒకవేళ ఆ మిత్రుని తల్లి, తండ్రి, కొడుకు, కూతురు, భార్య ఎవరూ లేకపోతే అతడు స్వీకరిస్తే దీన్ని అఖ్దుల్ మువాలాత్ అంటారు.

మృతుని ధనంలో పదిమంది వారసులు ఉన్నారు:

1. జవిల్ ఫురూద్ లేదా అస్హబుల్ ఫురూద్ అంటే వీరి భాగాలు ఖుర్ఆన్ లో పేర్కొనబడివున్నాయి. ఉదా: 1/2, 1/4, 2/3, వీటిని సిహమ్ అని కూడా అంటారు. ఆస్తిపంపకం జవిల్ ఫురూద్ ద్వారా ప్రారంభమవుతుంది. వీరు 12 మంది. 10 మంది బంధువులు.

i. ముగ్గురు పురుషులు: తండ్రి, తాత, తండ్రి తరపున (అఖ్యాఫి) సోదరుడు.

ii. ఏడుగురు స్త్రీలు: కూతురు, మనవరాలు, సొంతచెల్లెలు, సవతి చెల్లెలు, అఖ్యాఫి చెల్లెలు, తల్లి, నానమ్మ.

iii. రెండు సబబీ భార్యా, భర్తలు.

2. 'అసబాత్ రెండు రకాలు 1. సబబీ 2. నసబీ

అస్హబుల్ ఫురూద్ లకు ఆస్తిపంచిన తర్వాత 'అసబాత్ నసబీయహ్ కు ఆస్తి పంచబడుతుంది. ఎందుకంటే అసబీ నసబీయహ్ కంటే శక్తిమంతమైనది.

3. ఆ తరువాత 'అసబాత్ సబబీ అంటే విడుదలచేసే వానికి ఆస్తి ఇవ్వడం జరుగుతుంది. వారు పురుషులైనా స్త్రీలయినాసరే.

4. ఆ తరువాత మూతఖ్ యొక్క 'అసబీయహ్ పురుషులకు ఆస్తి పంచబడుతుంది.

5. ఒకవేళ పైన పేర్కొన్న 'అసబాత్ లో ఎవరూ లేకపోతే ఆస్తి అస్హబుల్ ఫురూద్ వైపునకు మారిపోతుంది. అంటే వారి హక్కుల ప్రకారం

రెండవసారి ఇవ్వడం జరుగుతుంది. అయితే వారు బంధువులై ఉండాలి.

నోట్: 'అసబాత్ అంటే అస్హబుల్ ఫురూద్ తమ వంతు తీసుకున్న తర్వాత మిగిలిన ధనం తీసుకునేవారు. ఒకవేళ అస్హబుల్ ఫురూద్ లేకపోతే అంతా వీరిదే అవుతుంది.

6. జవిల్ అర్హామ్: అహ్లా ఫురూద్ నసబీయ్య, పైన పేర్కొన్న 'అసబాత్ లో నుండి ఎవరూ లేకపోతే ఆస్తి జవిల్ అర్హామ్ కు పంచివేయబడుతుంది. వీరు మృతునికి బంధువులే కాని ఖుర్ఆన్, 'హదీసు', ఇజ్ మహాలలో వీరికి ప్రత్యేకంగా వంతులు లేవు. అస్హబుల్ ఫురూద్ వి ఉన్నట్లు.

7. మౌలల్ మువాలాత్: అస్హబుల్ ఫురూద్ మరియు 'అసబాత్ మరియు జవిల్ అర్హామ్ లలో నుండి ఎవరూ లేకపోతే మృతుని ధనం మౌలల్ మువాలాత్ లో పంచివేయ బడును. దీన్ని గురించి పైన పేర్కొనడం జరిగింది.

8. ముఖిర్లహు బిన్నసబ్ అలల్ గైరి అంటే పరాయి వ్యక్తిని బంధువుగా పరిగణిస్తే పైవారు ఎవరూ లేకపోతే ఆస్తి అతనికి చెందుతుంది. అంటే ఉదా: 'జైద్ 'ఖాలిద్ ను సోదరునిగా భావించాడు. అంటే 'జైద్ ముఖిర్ స్వీకరించే వాడు. 'ఖాలిద్ ముఖిర్లహు. అప్పుడు 'జైద్ తండ్రి 'ఖాలిద్ కి కూడా తండ్రి అవుతాడు. ఒకవేళ 'జైద్ కి వారసులెవరూ లేకపోతే, అతని ఆస్తి అతనికి చెందుతుంది. కాని 'జైద్ తండ్రితో అతనికి సంబంధం ఉండదు.

9. మూసాలహు బిజమీయిల్ మాలి: అంటే ధనం మొత్తం వీలునామా చేయబడినవాడు. అంటే పైన పేర్కొన్న వారిలో ఎవరూ లేకపోతే ఈ వ్యక్తికి మొత్తం ధనం చెందుతుంది.

10. బైతుల్ మాల: పైన పేర్కొన్న వారిలో ఎవరూ లేకపోతే మృతుని ధనం బైతుల్ మాలలో అంటే ముస్లిముల ధనాగారానికి చెందుతుంది. అయితే ఇది ఆస్తిగా కాక యుద్ధ ధనంగా ముస్లిముల సంక్షేమానికి వినియోగించటం జరుగుతుంది. బైతుల్ మాల ఖర్చుల్లో అగత్యపరులు, పేద రోగుల చికిత్స, అనాధ శవాల కఫన్ దఫన్, అనాధపిల్లల ఖర్చులు ఉన్నాయి. ప్రస్తుత కాలంలో బైతుల్ మాల లేదు. అందువల్ల ఇటువంటి ధనాన్ని పేదలు, అనాధలకు పంచిపెట్ట వచ్చును.

స్త్రీల వంతులు:

జ'విల్ పురూ'ద్లోని ఎనిమిది మంది స్త్రీలకు వంతులు ఉన్నాయి.

1. భార్య, 2. కూతురు, 3. మనవరాలు, 4. సొంత (ఐని) చెల్లెలు, 5. సవతి (అల్తాతి) చెల్లెలు, 6. తల్లి తరపున (అఖ్యాసి) చెల్లెలు, 7. తల్లి, 8. నాయనమ్మ.

1. భార్యకు రెండు స్త్రీలు ఉన్నాయి.

(1). ఒకవేళ మృతునికి కొడుకు, కూతురు, మనవడు, మనవరాలు లేకుంటే 1/4వ వంతు లభిస్తుంది. ఒక్క భార్య ఉన్నా అంత కంటే అధికంగా ఉన్నారే. 1/4లో భాగ స్వాములు.

(2) ఒకవేళ కొడుకు, కూతురు, మనవడు, మనవరాలు ఉంటే 1/8వ వంతు లభిస్తుంది. అల్తాహ్ ఆదేశం: "మీ ఆస్తిలో స్త్రీలది 4వ వంతు. ఇది సంతానం లేకుంటే; సంతానం ఉంటే వారికి 8వ వంతు" అంటే 1/8.

కూతురు వంతు:

సొంత చెల్లెలుకు మూడు స్త్రీలు ఉన్నాయి.

1. ఒకవేళ మృతునికి ఒకే ఒక్క కూతురు ఉంటే, ఆమెకు సగం 1/2 లభిస్తుంది.

2. ఒకవేళ మృతునికి రెండు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ కూతుర్లు ఉంటే వారందరికీ కలిపి 2/3 వంతు లభిస్తుంది.

3. ఒకవేళ కూతురుతో పాటు కొడుకు కూడా ఉంటే కూతురు అసబహ్ అవుతుంది. అప్పుడు కొడుకుకు రెండు వంతులు, కూతురుకు 1వ వంతు లభిస్తుంది. అల్తాహ్ ఆదేశం: మగవారికి ఇద్దరు స్త్రీల వంతులు ఇవ్వాలి.

మనవరాలి వంతు:

సమాజంలో కొడుకు కూతుర్ని మనవరాలు అంటారు. అయితే ఇక్కడ మనవళ్ళ, మనవరాళ్ళ కూతురిని కూడా మనవరాలు అంటారు. ఒకవేళ కొడుకు కూతురు లేకపోతే మనవడి కూతురికి లభిస్తుంది. ఇంకా ఒకవేళ మనవడి కూతురు కూడా లేకుంటే ముని మనవడి కూతురుకి లభిస్తుంది. మనవరాలికి ఆరు స్త్రీలు ఉన్నాయి. కాని ముని మనవరాలిస్త్రీలు కలిపి మొత్తం 11 స్త్రీలు వ్రాయబడ్డాయి.

1. ఒకవేళ మృతునికి కొడుకు కూతురు లేక, కేవలం ఒక మనవరాలు మాత్రమే ఉంటే ఆమెకు ఆస్తిలో నుండి 1/2వ వంతు లభిస్తుంది. ఈ విధంగా మనవరాలు కూతురు స్థానంలో ఉంటుంది. ఒకవేళ మనవరాలు లేకుంటే ముని మనవరాలు వస్తుంది.

2. ఒకవేళ మృతుని కొడుకు కూతురు లేకుంటే, ఇద్దరు మనవరాళ్ళు లేదా అంతకంటే అధికంగా ఉంటే, వారికి మొత్తం ఆస్తిలో నుండి 2/3వ వంతు ఇవ్వబడు తుంది. ఈ స్థితిలో కూడా మనవరాళ్ళు కూతుర్ల స్థానంలో ఉంటారు. కూతుర్లలా వీరు కూడా 2/3వ వంతు ఆస్తిని పంచు కుంటారు. ఒకవేళ ముని మనవ రాళ్ళు ఎవరూ లేకుంటే మునిమనవరాళ్ళు వస్తారు.

3. ఒకవేళ మృతునికి కొడుకు, కూతురు లేరు. ఒక మనవరాలు లేదా అనేకమంది మనవరాళ్ళు ఉన్నారు. వారికి తోడు మనవడు ఉంటే, జవిల్ పురూ'ద్కి ఇచ్చిన తర్వాత మిగిలింది మనవడు, మనవరాళ్ళు పంచుకుంటారు. ఇక్కడ మునిమనవ రాలు మనవరాలి స్థానంలో ఉండదు. ఎందుకంటే మనవడి ముందు ఆమెకు ఏమీ దక్కదు.

4. (1) ఒకవేళ మృతుని కొడుకు, కూతురు లేకుంటే, మనవడు కూడా లేకుంటే ఒకటి లేక అనేక మనవరాళ్ళు ఉంటే, మునిమనవడు కూడా ఉంటే, జవిల్ పురూ'ద్ కు ఇచ్చిన తర్వాత మిగిలిన దాన్ని మనవరాళ్ళు, ముని-మనవరాలు పంచుకుంటారు. పురుషునికి ఇద్దరు స్త్రీల వంతులు.

(2) ఒకవేళ మృతునికి కొడుకు, మనవడు, ముని మనవడు లేకుండా, కేవలం ఒక్క కూతురు మాత్రమే ఉంటే, మనవ రాళ్ళకు కేవలం 6వ వంతు లభిస్తుంది. మనవరాలు ఒక్కటి ఉన్నా అధికంగా ఉన్నా.

(3). ఒకవేళ మృతునికి కొడుకు, మనవడు, ముని-మనవడు లేకుండా మనవరాలు కూడా లేకుండా, కేవలం ఒక కూతురు మరియు ఒక మునిమనవరాలు ఉంటే మునిమనవ రాలికి 6వ వంతు లభిస్తుంది. ఒక్కటి ఉన్నా అంతకంటే అధికం ఉన్నారే.

5. (1) ఒకవేళ మృతునికి కొడుకు, మనవడు, ముని-మనవడు లేక ఇద్దరు కూతుర్లు లేదా అంత కంటే ఎక్కువ ఉంటే, మునిమనవరాలికి ఏమీ దక్కదు.

(2) ఒకవేళ మృతునికి కొడుకు, మనవడు, ముని మనవడు లేక ఇద్దరు కూతుర్లు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ ఉంటే మునిమనవరాలికి ఏమీ దక్కదు.

6. (1) ఒకవేళ మృతునికి కొడుకు ఉంటే, మనవ రాళ్ళకు, ముని మనవరాళ్ళందరికీ ఏమీ దక్కదు.

(2) ఒకవేళ మృతునికి మనవరాలు ముని మనవరాళ్ళందరికీ ఏమీ దక్కదు.

వివరణ: మునిమనవరాళ్ళు ఒకే కొడుకు సంతానం కానక్కరలేదు. అనేకమంది కొడుకుల సంతానం అయినా అదే వారికి లభిస్తుంది. ఉదా: ఒక కొడుకుకి ఒక కూతురు ఉంది. మరో కొడుకుకు ఐదుమంది కూతుర్లు ఉన్నారు. వారికి 2/3వ వంతు లభిస్తే దాన్ని 6 భాగాలుగాచేసి ప్రతి ఒక్కరికి ఒక వంతు ఇవ్వడం జరుగుతుంది. ఒక్క కూతురుకు అధికంగా ఇవ్వడం జరుగదు. అదేవిధంగా మనవళ్ళతో కలసి 'అస్బ అవడంలో' ఒక్కరి సంతానం కానక్కరలేదు. ఒకవేళ మనవరాళ్ళు ఒక కొడుకు సంతానం అయితే వారితో పాటు ఉన్న మనవడు మృతుని మరో కొడుకు సంతానం అయినా 'అస్బ అయిపోతాడు. అంతే కాదు మనవళ్ళకు దొరక్కపోవడానికి మృతుని కొడుకు ఉండటం షరతు కాదు. ఒకవేళ మనవళ్ళ తండ్రి చని పోయాడు, మరొక కొడుకు ఉన్నాడు. అతడు మనవరాళ్ళ తండ్రి కాదు. అప్పుడు కూడా వారికి ఏమీ దక్కదు. ఇప్పుడు చెల్లెళ్ళ విషయం చదవండి.

సొంత చెల్లెలు:

సొంత చెల్లెళ్ళ ఐదు స్థితులు ఉన్నాయి:

1. ఒకవేళ ఒకే చెల్లెలు ఉంటే, ఆమెకు మృతుని సగం ఆస్తి లభిస్తుంది. అల్లాహ్ ఆదేశం: "అతనికి చెల్లెలు ఉంటే ఆమెకు సగం ఆస్తి లభిస్తుంది."

2. ఒకవేళ రెండు లేదా రెండుకంటే ఎక్కువ ఉంటే 2/3 వారి హక్కు లభిస్తుంది. అల్లాహ్ ఆదేశం: "ఒకవేళ ఇద్దరు చెల్లెళ్ళు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ ఉంటే ఆస్తిలో నుండి వారికి 2/3 లభిస్తుంది."

3. ఒకవేళ చెల్లెళ్ళతో పాటు సొంత ('ఐని) సోదరుడు ఉంటే అమ్మాయికి ఒక వంతు, అబ్బాయికి రెండు వంతులు లభిస్తాయి. ఖుర్ఆన్లో సోదరి సోదరుడితో కలసి 'అస్బ అయిపోతుంది.

4. మృతుని కూతుర్లు, మనవరాళ్ళు చెల్లెళ్ళతో కలసి ఉంటే కూతుర్లు, మనవరాళ్ళ వంతులు ఇచ్చిన తర్వాత మిగిలిన దాంట్లో అందరికీ హక్కు ఉంది. ప్రవక్త (స) ప్రవచనం: "చెల్లెళ్ళను కూతుర్లతో 'అస్బ చేయండి."

ఇబ్నై మస్'ఉద్ను "ఒక వ్యక్తి చనిపోయాడు. అతడికి ఒక కూతురు ఒక మనవరాలు, ఒక చెల్లెలు ఉంది. ప్రతి ఒక్కరికీ ఎంత లభిస్తుంది" అని ప్రశ్నించడం జరిగింది. అతను ఈ 'హదీసు' ప్రకారం, "కూతురుకి సగం, మనవరాలికి 1/6, మిగిలినది అంతా చెల్లెలిది," అని సమాధానం ఇచ్చారు. (బు'ఖారీ)

సవతి సోదరి వంతు:

ప్రశ్న: సవతి చెల్లెల స్థితులు ఎన్ని? సొంత చెల్లెలు ఉంటే సవతి చెల్లెలుకి ఆస్తి దక్కతుందా లేదా?

జవాబు: సొంత చెల్లెలు ఉంటే సవతి చెల్లెలు వారసురాలు కాదు. సొంత చెల్లెలు లేకపోతే సవతిచెల్లెలు ఆమె స్థానంలో ఉంటుంది. వారికి 7 స్థితులు ఉన్నాయి.

సవతి చెల్లెలు వంతు:

మృతుని సవతి చెల్లెళ్ళు కూడా సొంత చెల్లెళ్ళవంటివారే. వీరికి 7 స్థితులు ఉన్నాయి.

1. సవతి చెల్లెలు ఒక్కతే ఉంటే ఆమెకు సగం లభిస్తుంది. అయితే మృతుని సొంత చెల్లెళ్ళు ఉండరాదు.

2. ఒకవేళ రెండు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ సవతి చెల్లెళ్ళు ఉంటే 1/3వ వంతు లభిస్తుంది. అందరూ ఇందులో భాగస్వాములు. అయితే సొంత చెల్లెళ్ళు ఉండరాదు.

3. మృతుని సవతిచెల్లెళ్ళు, ఒక సొంత చెల్లెలు ఉంటే సవతి చెల్లెళ్ళకు 1/4వ వంతు లభిస్తుంది. ఎందుకంటే చెల్లెళ్ళ వంతు 2/3. అందులో సగం సొంత చెల్లెలు తీసుకొని పోయింది. మిగిలినది 6వ వంతు. అది సవతి చెల్లెళ్ళకు లభిస్తుంది. దీనివల్ల చెల్లెళ్ళ హక్కులు పూర్తయ్యాయి.

4. ఒకవేళ మృతునికి ఇద్దరు చెల్లెళ్ళు ఉంటే సవతి చెల్లెళ్ళకు ఏమీ లభించదు. ఎందుకంటే సొంత ఇద్దరు

చెల్లెళ్ళకు 2/3వ వంతు ఉంది. ఇప్పుడు మరేమీ మిగలలేదు.

5. ఒకవేళ మృతునికి ఇద్దరు సొంత చెల్లెళ్ళతో పాటు సవతి చెల్లెళ్ళు ఉండి వారితో పాటు ఒక సవతి సోదరుడు కూడా ఉంటే, ఇప్పుడు సవతి చెల్లెళ్ళు సోదరుని వల్ల 'అస్బ అయిపోతారు. మిగిలిన ఆస్తిని సవతి అన్నాచెల్లెళ్ళలో మగవారికి ఇద్దరుస్త్రీలవంతు చొప్పున పంచిపెట్టడం జరుగు తుంది. ఎందుకంటే సోదరుడు, సొంత చెల్లెళ్ళ ఆస్తి అవ్లాద్ సల్బియ్యహ్ స్థానం పొందటం జరుగుతుంది. ఇంకా సోదరుని సవతి సోదరీమణుల ఆస్తి కొడుకు సంతానం స్థానంలో ఉండి ఉంటుంది. వీరిలో పురుషులు, స్త్రీలు అందరూ సమానులే.

6. సవతి సోదరి మృతుని కుమార్తెలు లేదా మనవరాళ్ళతో కలిసి 'అస్బ అయిపోతుంది. ఎందుకంటే 'హదీసు'లో ఇలా ఉంది, 'చెల్లెళ్ళను కూతుర్లతో పాటు 'అస్బ చేయండి.' చాలామంది పండితుల అభిప్రాయం ఇదే.

7. మృతుని సవతి చెల్లెళ్ళు, సవతి సోదరులు అతని కొడుకు లేదా మనవడు లేదా మునిమనవడు లేదా తండ్రితో ఉంటే ఎవ్వరికీ ఏదీ దక్కదు.

మరో అభిప్రాయం ప్రకారం ఒకవేళ మృతునికి తాత ఉంటే సవతి సోదరులకు ఏమీ దక్కదు. అదేవిధంగా మృతునికి సొంత సోదరుడు లేదా సోదరి ఉన్నా సవతి సోదర సోదరీ మణులకు ఏమీ దక్కదు. అంటే సొంత చెల్లెళ్ళతో ఉండి 'అస్బగా ఉన్నప్పుడు అంటే కుమార్తెలు, మనవరాళ్ళతో పాటు ఉన్నప్పుడు.

తల్లి వంతు:

తల్లికి మూడు స్థితులు ఉన్నాయి:

1. ఒకవేళ మృతునికి సంతానం కొడుకు, కూతురు లేదా మనవడు, మనవరాలు ఉంటే మృతుని తల్లికి 6వ వంతు లభిస్తుంది. అల్లాహ్ ఆదేశం: "మృతునికి సంతానం ఉంటే తల్లిదండ్రులకు ప్రతి ఒక్కరికీ 6వ వంతు లభిస్తుంది." (అస్-నిసా', 4:11)

ఆయతులో వలదీ అని ఉంది. అంటే కొడుకులు, కూతుళ్ళు, మనవడు, మనవరాళ్ళు అందరూ ఉన్నారు.

2. ఒకవేళ మృతునికి ఇద్దరు లేదా ఇద్దరికంటే ఎక్కువ సోదర సోదరీమణులు ఉంటే వారు

సొంతవారైనా, సవతి వారైనా సంబంధం తల్లినుండైనా, తండ్రినుండైనా ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ మృతుని తల్లికి 6వ వంతు లభిస్తుంది. ఎందు కంటే అల్లాహ్ ఆదేశం: "అతనికి సోదరులు, సోదరీమణులు ఉంటే తల్లికి 6వ వంతు లభిస్తుంది." (అస్-నిసా', 4:11)

3. ఒకవేళ మృతునికి కొడుకు, కూతురు లేదా మనవడు, మనవరాలు లేదా, ఇద్దరు లేక ఇద్దరికంటే ఎక్కువ సోదర, సోదరీలు లేకుంటే మృతుని తల్లికి 1/3వంతు లభిస్తుంది. అల్లాహ్ ఆదేశం: "ఒకవేళ సంతానం లేకుంటే అతని వారసులైన తల్లిదండ్రుల్లో తల్లికి 1/3వ వంతు లభిస్తుంది." (అస్-నిసా', 4:11)

మిగిలిన దానికి తండ్రి వారసుడు అవుతాడు. కాని పైన పేర్కొనబడిన స్థితులలో తల్లిదండ్రులతో పాటు భార్యభర్తల్లో ఒకరు ఉండకూడదు. ఒకవేళ తల్లిదండ్రులతో పాటు భార్య భర్తల్లో ఒకరు ఉంటే, భార్యభర్తల్లో ఒకరి వంతు ఇచ్చిన తర్వాత మిగిలిన ఆస్తిలో 1/3 వంతు తల్లికి లభిస్తుంది.

ఇవి రెండు రకాలు:

1. మృతుని తల్లిదండ్రులు మరియు భార్యభర్తల్లో ఒకరు (భర్త) ఉండాలి.

2. మృతుని తల్లిదండ్రులు మరియు అతని భార్య ఉంటే రెండు స్థితుల్లోనూ మిగిలిన దాంట్లో 1/3వ వంతు తల్లికి లభిస్తుంది. మిగిలించి తండ్రికి లభిస్తుంది. ఈ విషయంపై 'ఉమర్ (ర), 'అలీ (ర), ఇబ్నె మస్'ఉద్ (ర), ధార్మిక పండితులు, ధార్మిక ప్రవీణులు, పాఠులూ ఏకాభిప్రాయం కలిగి ఉన్నారు.

ఒకవేళ ఈ రెండు సమస్యల్లో తండ్రికి బదులు తాత ఉంటే ఉదా: మృతుని తల్లి మరియు భార్యభర్తల్లో ఒకరు మరియు తాత ఉన్నా తల్లికి మొత్తం ఆస్తిలో నుండి 1/3వ వంతు లభిస్తుంది. దీన్ని ఇబ్నె 'అబ్బాస్, అబూ 'హనీఫా, ము'హమ్మద్ సమర్థిస్తున్నారు. కూఫా వారు కూడా ఇబ్నె మస్'ఉద్ యొక్క ఉల్లేఖనాన్ని స్వీకరించారు. భార్యభర్తల్లో ఒకరు ఉంటేనే. కాని ఈ స్థితిలో యూసుఫ్ తాతతో తల్లికి మిగిలిన దాంట్లో నుండి 1/3వ వంతు ఇవ్వాలని అభిప్రాయ పడ్డారు. తండ్రితో చేసినట్టు. (షరీఫా) కాఫీలో ఇలా ఉంది. పైన పేర్కొన్నదాంట్లో అంటే తండ్రికి బదులు తాత ఉంటే తల్లికి మొత్తం ఆస్తిలో, 1/3 వ వంతు లభిస్తుంది.

అమ్మమ్మ నాన్నమ్మల వంతు:

అమ్మమ్మను, నాన్నమ్మను ఇద్దరినీ జర్దహ్ అంటారు. మనవలు, మనవరాళ్ళ ఆస్తిలో నాన్నమ్మ, ముని నాన్నమ్మ, అమ్మమ్మ, ముని అమ్మమ్మలకు వంతులు లభిస్తాయి. సిరాజీలో ఇలా ఉంది, "ప్రతి వ్యక్తికి ఇద్దరు జర్దాలు ఉంటారు. 1. తల్లి యొక్క తల్లి 2. తండ్రి యొక్క తల్లి. ఆ తరువాత జర్దహ్‌వి రెండు రకాలు:

1. అంటే తండ్రి తల్లి లేదా తండ్రి యొక్క తల్లి యొక్క తల్లి.

2. తల్లి యొక్క తండ్రి యొక్క తల్లి. ఇందులో ఇద్దరు తల్లుల గురించి ఉంది. అంటే మృతుని తల్లి, తాతతల్లి. నాన్నమ్మకు, అమ్మమ్మకు 6వ వంతు లభిస్తుంది. ఎందుకంటే ప్రవక్త (స) ఇలా ప్రవచించారు. "అమ్మమ్మ, నాన్నమ్మలకు 6వ వంతు ఇచ్చివేయండి." వారు ఒక్కరైనా అధికంగా ఉన్నా 6వ వంతులో భాగ స్వాములు.

నాన్నమ్మకు, అమ్మమ్మకు 6వ వంతు ఇవ్వడం గురించి మరో 'హదీసు' కూడా ఉంది. దాన్ని అబూ స'యీద్ 'ఖుద్దీ (ర) మరియు ము'గీర బిన్ పీబల మరియు 'ఖబీస బిన్ జవైబ్ (ర) ఉల్లేఖించారు. ప్రవక్త (స) జర్దహ్‌కు 6వ వంతు ఇచ్చారు. ఒకవేళ అధిక సంఖ్యలో ఉంటే 6వ వంతులో వీరందరూ భాగస్వాములు. దీనికి సాక్ష్యం ఏమిటంటే అబూ బకర్ సిద్దీఖ్ వద్దకు ఒక నాన్నమ్మ వచ్చి, "నాకు నా మనవడి ఆస్తి లభించినట్లు చూడండి" అని విన్నవించుకుంది. దానికి అబూ బకర్ (ర) మీరు కొంచెం వేచి ఉండండి, నేను ప్రవక్త (స) అనుచరులతో సంప్రదించుకుంటాను. ఎందుకంటే నాకు ఖుర్ఆన్‌లో మీ వంతు కనబడలేదు, ప్రవక్త (స) కూడా మీ గురించి ఏమీ ప్రవచించలేదు అని తెలిపి ఇతరులతో సంప్రదించారు. ము'గీరహ్ (ర), ప్రవక్త (స) అమ్మమ్మకు 6వ వంతు ఇచ్చారని అన్నారు. అబూ బకర్ సిద్దీఖ్ అతనితో 'మీతో పాటు ఇంకెవరైనా సాక్ష్యం ఉన్నారా?' అని అన్నారు. అప్పుడు ము'హమ్మద్ బిన్ ముస్లిమహ్ అ'న్నారీ సాక్ష్యం ఇచ్చారు. ఆ తరువాత ఆ వ్యక్తికి చెందిన నాన్నమ్మ వచ్చి మనవడి ఆస్తి గురించి విన్నవించుకుంది. అప్పుడు అబూ బకర్ ఆ ఇద్దరితో,

'మీ ఇద్దరూ ఆస్తిలో 6వ వంతును పంచుకోండి,' అని తీర్పు ఇచ్చారు. (బు'ఖారీ)

మరో ఉల్లేఖనంలో ఇలా ఉంది, "నాన్నమ్మ 'ఉమర్ (ర) వద్దకు వచ్చి, "అమ్మమ్మ కంటే నేను ఉత్తమమైనదాన్ని. ఎందుకంటే ఒకవేళ అమ్మమ్మ చనిపోతే మనవడు ఆమె ఆస్తిని పొందలేడు, ఎందుకంటే ఆమె జవిల్ అర్'హామ్‌లలోనివారు. ఇంకా ఒకవేళ నాన్నమ్మ చనిపోతే మనవడు నా ఆస్తికి వారసుడు అవుతాడు అని విన్నవించుకుంది. అప్పుడు 'ఉమర్ (ర), 'ఆ ఆరవ వంతులో నీ వంతు కూడా ఉంది. ఒకవేళ మీరు అధికంగా ఉంటే 6వ వంతులో అందరూ భాగ స్వాములే. ఒక్కరే ఉంటే అంతా 1/2 వ వంతు ఆమెకే చెందుతుంది.

'హకిమ్ ఇలా ఉల్లేఖించారు, "ప్రవక్త (స) ఇద్దరు నాన్నమ్మలకు 1/6వ వంతు పంచిపెట్టమని తీర్పు ఇచ్చారు. (ము'హమ్మద్ 'అలీ హాషియహ్ మువత్తా). అబూ బకర్, 'ఉమర్, ఇతర అనుచరుల తీర్పుల వల్ల ఈ విషయంపై ఏకాభిప్రాయం కలిగి ఉన్నారు. మొదటి శ్రేణికి చెందిన అమ్మమ్మలు, నాన్నమ్మలు 1/6వ వంతులో భాగ స్వాములు. (షరీఫియ్యహ్)

ఒకవేళ మృతుని తల్లి ఉంటే నాన్నమ్మ, అమ్మమ్మలకు ఏమీ లభించదు. అదేవిధంగా మృతుని తండ్రి ఉన్నా వీరికేమీ లభించదు. ఒకవేళ మృతుని తాత ఉంటే కూడా నాన్నమ్మలకు ఏమీ లభించదు. అయితే తాత ఉండగా తండ్రి యొక్క తల్లికి కూడా లభిస్తుంది. అంతేకాక ఆమె తాతతో పాటు ఆస్తి పొందుతుంది. ఎందుకంటే ఆమె బంధుత్వం తాత తరపు నుండి కాదు. ఆమె తాతకు భార్య. అందువల్ల ఆమె భాగానికి హక్కుదారు అవుతుంది. ఉదా: తల్లి తండ్రితో పాటు ఆస్తి పొందుతుంది. అప్పుడు నాన్నమ్మలకు ఏమీ లభించదు. అయితే మృతునికి రెండు శ్రేణుల దూరం ఉంటే తాత తండ్రి, అప్పుడు ఇద్దరు స్త్రీలు అతనితో పాటు వారసులౌతారు.

1. తాత తల్లి (ముని నాన్నమ్మ) మరియు 2. తండ్రి యొక్క తల్లి యొక్క తల్లి. ఒకవేళ దూరం మూడవ శ్రేణికి ఉంటే తండ్రి యొక్క తండ్రి యొక్క తండ్రి యొక్క తండ్రి. ఇతనితో పాటు ముగ్గురు నాన్నమ్మలు వారసులౌతారు. 1. తండ్రి యొక్క తండ్రి యొక్క తల్లి

అంటే నాన్నమీమ యొక్క తల్లి. 2. తండ్రి యొక్క తల్లి యొక్క తల్లి. అంటే నాన్నమ్మ తల్లి. 3. తండ్రి యొక్క తండ్రి యొక్క తండ్రి అంటే ముత్తాత యొక్క తల్లి. అదేవిధంగా జడల దూరం పెరుగుతున్నకొలది. జడ్డాల్ ల అబవయ్యాతల సంఖ్య పెరుగుతుంది. వారు జడతో పాటు వారసులొతారు. నాన్నమ్మలు, అమ్మమ్మలు బంధుత్వంలో దగ్గరైతే వీరికి ఏమీ లభించదు.

అసబాత్:

'అసబాత్ రెండు రకాలు 1. నసబీ 2. సబబీ

I. నసబీ అంటే అతనికి మృతునికి సంబంధం ఉంటుంది.

II. సబబీ అంటే బంధుత్వం లేనిది. బానిస మరియు యజమాని.

'అసబాత్ నసబీయ్య మూడు రకాలు: 1. 'అసబీయ్ హాబి నఫ్ సీహ్, 2. 'అసబీయ్య బి'గైరిహీ, 3. 'అసబీయ్య మఅ'గైరిహీ.

1. 'అసబీయ్య బి'నఫ్ సీహీ: పురుషుడు అంటే మృతు నితో అతనికున్న సంబంధంలో స్త్రీ మధ్య లేదు. అంటే కొడుకు, మనవడు. ఒకవేళ మధ్య స్త్రీవస్త్రీ 'అసబకాదు. సవతి సోదరుడు, సోదరి వీరు జ'విల్ పురా'ద్ లోని వారు. మరియు 'అస్ బి నఫ్ సీహీలో నలుగురు వ్యక్తులు ఉన్నారు. వారు కొడుకు, మనవడు, మృతుని అసలు తండ్రి, తాత. 3. మృతుని తండ్రి భాగాలు సోదరుడు, సోదరుని కొడుకు. 4. మృతుని తాత భాగాలు, చిన్నాన్న అతని సంతానం. ఆస్తి పంపకం జరిగినపుడు ఈ నలుగురిలో ముందు మృతునికి దగ్గరి సంబంధం గలవారు. అంటే కొడుకు, మనవడు, మునిమనవడు ముందు ఉంటారు. ఆ తరువాత మృతుని ప్రధాన మూలాలు తండ్రి, తాత, ముత్తాత, ఆ తరువాత మృతుని తండ్రి భాగాలు అంటే సోదరుడు, సోదరుని కుమారుడు ఆ తరువాత మృతుని తాత సంతానం అంటే సొంత చిన్నాన్న, అతని సంతానం మిగిలిన వివరాలు ఫరాయి'ద్ లో చూడండి.

2. 'అస్ బి'గైరిహీలో: నలుగురు స్త్రీలు ఉన్నారు:

1. కూతురు 2. మనవరాలు 3. సొంత చెల్లెలు 4. సవతి సోదరి.

ఈ నలుగురు తమ సోదరులతో పాటు 'అస్ బి అయి పోతారు. అందువల్లే వీరిని 'అస్ బి బి'గైరిహీ అంటారు. వీరి గురించి సాక్ష్యాధారాలు ఈ వాక్యంలో ఉన్నాయి.

1. అల్లాహ్ తమ సంతానం విషయంలో కొడుకులకు ఇద్దరు కుమార్తెలకు సమానంగా ఇవ్వమని ఆదేశిస్తున్నాడు.

2. ఒకవేళ సోదరుడు, సోదరి స్త్రీ పురుషులు ఉంటే ఒక పురుషునికి ఇద్దరు స్త్రీల భాగాలకు సమానంగా ఇవ్వండి.

మొదటి వాక్యం ద్వారా కూతురు మరియు మనవరాలుకీ, రెండవ వాక్యం ద్వారా సొంత చెల్లెలు, సవతి చెల్లెలు 'అస్ బి అవడానికి సాక్ష్యాధారాలు ఉన్నాయి.

3. 'అస్ బి మ'అ'గైరిహీ: మరో స్త్రీతో కలసి 'అస్ బి అయ్యే స్త్రీ. అంటే మృతుని కూతురు లేక మనవరాలు. మరియు మృతుని సొంత లేదా సవతిచెల్లెలు కావచ్చును. ఈ సోదరి కూతురు లేదా మనవరాలితో కలసి 'అస్ బి అయిపోతుంది. కూతురు, మనవరాలు ఒక్కరున్నా అధికంగా ఉన్నారే. 'హదీసు'లో ఉన్నట్లు. చెల్లెళ్ళు కూతుర్లతో కలసి 'అస్ బి అయిపోతారు.

'అస్ బి బి'నబబీహీ: యజమాని బానిసను విడుదల చేసిన యజమాని. బానిస చనిపోతే యజమాని బానిస ఆస్తికి వారసుడు అవుతాడు. దీన్ని గురించి వివరంగా ఫరాయి'ద్ పుస్తకాల్లో ఉంది.

జవిల్ అల్-అర్ హామ్:

ఇస్లామీయ పరిభాషలో జురహమ్ అంటే బంధు వులు, చుట్టాలు అని అర్థం. అయితే జురహమ్ అంటే బంధువు అయి కూడా హక్కులు, 'అస్ బి లేనివాడు. అంటే ఆస్తిలో వంతులేని బంధువు. ఇటువంటి వ్యక్తిని జురహమ్ అంటారు. దీని బహువచనం జవిల్ అర్ హామ్. అల్లాహ్ ఆదేశం: "బంధువుల్లో కొందరు మరి కొందరిపై ఔన్నత్యం గలవారని అల్లాహ్ గ్రంథంలో ఉంది." (అల్ అన్బాల్, 8:75)

కాని జురహమ్ ఫర్'ద్, 'అస్ బిల వాడై కూడా ఆస్తికి వారసుడు కాలేడు, అయితే భర్త మరియు భార్యలు ఉండగా వారసుడు కాగలడు. ఒకవేళ జవిల్ అర్ హామ్

ఒక్కడే ఉంటే బంధుత్వం వల్ల ఆస్తి అంతటికీ యజమాని కాగలడు.

జ'విల్ అర్'హామ్ వారసత్వం 'అసబాత్ వంటిది. ఇందులో అందరికంటే దగ్గరి బంధువులకు అవకాశం ఉంటుంది. ఒక్కోసారి శ్రేణుల వల్ల జరుగుతుంది. కొడుకు తండ్రికంటే ముందు ఉన్నట్లు. అదేవిధంగా జ'విల్ అర్'హామ్లో మృతుని భాగం మృతుని అసలు కంటే ముందు ఉంటాడు. జ'విల్ అర్'హామ్లో అతి దగ్గరున్న వారు అతిదూరంగా ఉన్నవారిని నిరోధిస్తారు. అంటే దూరపు బంధువుని నిరోధిస్తాడు. 'అసబాత్లో' అతిదగ్గరి సంబంధీకుడు అతిదూరంగా ఉన్నవారిని తొలగిస్తాడు. అదేవిధంగా దగ్గరి బంధువు దూరపు బంధువును ఆస్తి దక్కనివ్వడు.

జ'విల్ అర్'హామ్ 4 రకాలు:

1. మృతుని భాగం అంటే మృతుని కూతురు సంతానం మనవలు, మనవరాళ్ళు.
2. మృతుని మూలాలు అంటే తాత, అమ్మమ్మ.
3. మృతుని తల్లిదండ్రుల భాగాలు అంటే మేనల్లుడు. మేనగోడలు.
4. జద్దెన్, జద్దతైన్ల భాగాలు అంటే తాతలు, లేదా అమ్మమ్మ నాన్నమ్మల సంతానం.

ఇవి నాలుగు రకాలు. కాని ఇవి తమకు దూరంగా ఉండే వారిని తొలగిస్తారు. మృతుని భాగం ముందు ఉంటుంది. ఆస్తిలో మృతుని భాగం అంటే కొడుకుల సంతానం, మనవళ్ళ సంతానం. వాళ్ళ స్త్రీలయినా

పురుషులైనా. ఆ తరువాత మృతుని సంతానం తర్వాత మూలం ముందు ఉంటుంది. అంటే మృతుని జద్ఫాసిద్, జద్దహ్ ఫాసిద్హ్, ఆ తరువాత తల్లి దండ్రులు మృతుని భాగాలు ముందు ఉంటాయి. అంటే సొంత చెల్లెళ్ళు లేదా సవతి చెల్లెళ్ళ సంతానం మరియు సొంత సోదరుల సంతానం. వాళ్ళు స్త్రీలయినా పురుషులైనా, ఆ తరువాత కూతుర్ల సంతానం తాతకంటే ముందు ఉంటారు. మేనల్లుడు, మేనగోడళ్ళపై తీర్పు దానిపైనే ఆధారపడి ఉంది. (త'హావీ)

ఆ తరువాత జద్దెన్ జద్దతైన్ల సంతానం ముందు ఉంది. వీరు మామ, పిన్ని సవతి చిన్నాన్న మరియు అత్త మరియు చిన్నాన్న కూతురు, అత్త సంతానం. వీరి తర్వాత మృతుని తండ్రి మరియు మామలు, అత్తలు, ఇంకా వారి మామలు, పిన్ని మరియు తండ్రి సవతి చిన్నాన్న మరియు తల్లి చిన్నాన్న వారు సొంతవారైనా, సవతి వారైనా వీరందరి సంతానం దూరం వారైనా సరే. ఆస్తికి అర్హులు ఇంకా ఈ రకాల్లో దగ్గరున్నవారు ముందు ఉంటారు. జ'విల్ అర్'హామ్ అందరూ సమానంగా ఉండి, సంబంధాలు అనేకం ఉంటే తండ్రి బంధు వులకు రెండు వంతులు, తల్లి బంధు వులకు ఒక వంతు లభిస్తుంది. ఒకవేళ జ'విల్ అర్ హామ్ ఒకే శ్రేణికి చెంది వారిలో స్త్రీలు పురుషులు అందరూ సమానంగా ఉంటే ఈ వివరాలన్నీ ఫరాయిజ్ పుస్తకాల్లో చూడగలరు.

మొదటి విభాగం **الْفَصْلُ الْأَوَّلُ**

(۱] - ۳۰۴۱ (متفق عليه) (۹۱۷/۲)

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "أَنَا أَوْلَى بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنْفُسِهِمْ فَمَنْ مَاتَ وَعَلَيْهِ دَيْنٌ وَلَمْ يَتْرُكْ وَفَاءً فَعَلَى قَضَائِهِ. وَمَنْ تَرَكَ مَالًا فَلِوَرَثَتِهِ."

وَفِي رَوَايَةٍ: "مَنْ تَرَكَ دَيْنًا أَوْ ضَيَاعًا فَلِإِيَّتِي فَأَنَا مَوْلَاهُ."

وَفِي رَوَايَةٍ: "مَنْ تَرَكَ مَالًا فَلِوَرَثَتِهِ وَمَنْ تَرَكَ كَلًّا فَلِإِيَّتِي."

3041. (1) [2/917-వికీభవితం]

అబూ హురైరహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "నేను ముస్లిముల పట్ల జాగ్రత్త గలవాడిని.

మరణించిన వ్యక్తిపై అప్పు ఉంటే, అతను ఏమీ వదల కుండా వెళ్ళి ఉంటే అతని అప్పు తీర్చటం నా బాధ్యత. ధనం వదలి వెళితే అతని వారసులకు చెందుతుంది.

మరో ఉల్లేఖనంలో ఇలా ఉంది: అప్పు ఉండి చని పోయినా, నశించే వస్తువు వదలి వెళ్ళినా అంటే భార్యా భిడ్డలు. అతని వారసులు లేదా అతని వీలునామా గలవారు నా దగ్గరకు రావాలి, నేను అతని సంరక్షకుడను.

మరో ఉల్లేఖనంలో ఇలా ఉంది: "ధనం వదలివెళితే అది అతని వారసులది. బరువైన వస్తువు అంటే అప్పు

వదలి వెళితే అతని సంరక్షకుడు నా దగ్గరకు రావాలి. అతని అప్పు బాధ్యత నాది.¹ (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్) (917/2) [2] - 3042

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "الْحَقُّوَا الْفَرَايِضَ بِأَهْلِهَا فَمَا بَقِيَ فَهُوَ لِأَوْلَى رَجُلٍ ذَكَرَ".

3042. (2) [2/917-ఏకీభవితం]

ఇబ్నీ 'అబ్బాస్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "ఆస్తి హక్కు గలవారికి వారి హక్కును చెల్లించండి, మిగిలిన ధనం మృతునికి అందరికంటే సన్నిహిత పురుషునిది."² (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

(917/2) [3] - 3043

وَعَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لَا يَرِثُ الْمُسْلِمُ الْكَافِرَ وَلَا الْكَافِرُ الْمُسْلِمَ".

3043. (3) [2/917-ఏకీభవితం]

ఉసామహ్ బిన్ 'జైద్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "ముస్లిమ్-అవిశ్వాసికి, అవిశ్వాసి-ముస్లిమ్ కు వారసులు కాలేరు." (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

(917/2) [4] - 3044

وَعَنْ أَنَسِ بْنِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَوْلَى الْقَوْمِ مِنْ أَنْفُسِهِمْ". رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ

3044. (4) [2/917-ద్వందం]

అనస్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "ఒక వర్గం విడుదలచేసిన బానిస ఆ జాతివాడిగానే పరిగణించబడతాడు."³ (బు'ఖారీ)

1) వివరణ-3041: ఇది ప్రవక్త (స) ఉత్తమ నైతికత. ఇతరుల రుణభారాన్ని తనపై వేసుకుంటున్నారు. మృతుని అప్పును తాను చెల్లిస్తానని అంటున్నారు. ఒకవేళ అతను ఆస్తి వదలి వెళితే అది అతని వారసులది అని అంటున్నారు.

2) వివరణ-3042: అంటే జవిల్ పురూద్ మరియు హక్కు గలవారికి ఇచ్చిన తర్వాత మిగిలింది. 'అన్ బ వాళ్ళకు దొరుకు తుంది. అసలు అంటే ప్రత్యేకంగా నిర్దేశించబడని మృతుని బంధువు. కాని మృతుని ఆస్తిలో అతని హక్కు ఉంది. జవిల్ పురూద్ మరియు 'అన్ బల గురించి ఇంతకు ముందు వివరించడం జరిగింది.

3) వివరణ-3044: విడుదల పొందిన బానిసను మేలా అంటారు. అంటే ఒక వర్గం విడుదల చేసిన బానిస ఆ

3045. (5) [2/918-ఏకీభవితం]

అనస్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, ఒక జాతి సోదరి సంతానం ఆ జాతికే చెందుతుంది.⁴ (బు'ఖారీ)

رِوَيْدُ الْفَصْلِ الثَّانِي

(918/2) [6] - 3046

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لَا يَتَوَارَثُ أَهْلُ مِلَّتَيْنِ شَتَى". رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَةَ

3046. (6) [2/918-అపరిశోధితం]

'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ 'అమ్మ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "ఇద్దరు విభిన్న మతాలవారు పరస్పర వారసులు కాలేరు." (అబూ దావూద్, ఇబ్నీ మాజహ్)

(918/2) [7] - 3047

وَرَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ عَنْ جَابِرٍ.

3047. (7) [2/918-అపరిశోధితం]

జాబిర్ (ర) కథనం: ముస్లిమ్ అవిశ్వాసికి, అవిశ్వాసి ముస్లిమ్ కు వారసులు కాలేరు. (తిర్మిజి)

జాతి వాడిగానే పరిగణించబడతాడు. ఒకవేళ సయ్యద్ లు విడుదల చేస్తే ఆ బానిస సయ్యద్ గా పరిగణించబడతాడు. కొందరు విడుదల చేసేవాడిగా అభిప్రాయ పడ్డారు. అంటే విడుదల చేసే యజమాని అంటే తాను విడుదల చేసిన బానిసకు వారసుడు అవుతాడు. అయితే అతనికి అసబ-నసబీ ఉండకూడదు.

4) వివరణ-3045: అంటే సోదరి సంతానం తన మామకు వారసులౌతారు. వీరు జవిల్ అర్ హామీలలోనివారు. అయితే మామకు చెందిన జవిల్ పురూజ్ మరియు అన్ బ ఉండ కూడదు. 'అయి'షహ్ (ర) 'హదీసు' "ఇన్నమల్ వలాఉ" ఇంతకు ముందు బాబుస్సల్మీలో పేర్కొనడం జరిగింది. "అల్ ఖాలతు బి మన్ జలతిల్ ఉమ్మి" అనే బరా 'హదీసు'ను ఇన్ షా అల్లాహ్ బాబుస్సగీర్ లో పేర్కొందుము.

(۳۰۸۱ - [۸] (ضعیف جدا) (۹۱۸/۲)
 وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:
 "الْقَاتِلُ لَا يَرِثُ". رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ

3048. (8) [2/918-అతిబలహీనం]
 అబూహురైరహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం,
 "హంతకుడు హతుడి ఆస్తికి వారసుడు కాలేడు."
 (తిర్మిజి, ఇబ్నె మాజహ్)

(۳۰۸۱ - [۹] (لم تتم دراسته) (۹۱۸/۲)
 وَعَنْ بُرَيْدَةَ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَعَلَ لِلْجَدِّ
 السُّنْسَ إِذَا لَمْ تَكُنْ تَوْنَهَا أُمَّ. رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ.

3049. (9) [2/918-అపరిశోధితం]
 బురైదహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) నాన్నమ్మకు 6వ
 వంతు నిర్ణయించారు. అయితే ఆమెతో పాటు,
 మృతుని తల్లి ఉండ కూడదు.⁵ (అబూ దావూద్)

(۳۰۵۰ - [۱۰] (لم تتم دراسته) (۹۱۸/۲)
 وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِذَا
 اسْتَهَلَّ الصَّبِيُّ صَلَّى عَلَيْهِ وَوَرِثَ". رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَالدَّارِمِيُّ.

3050. (10) [2/918-అపరిశోధితం]
 జాబిర్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "బిడ్డ
 జన్మించి నప్పుడు ఏడుపు కేకలు వేస్తే అటువంటి బిడ్డ
 జనాబహ్ నమాజు చదవబడుతుంది. మరియు
 అతన్ని వారసుడుగా పరిగణించడం జరుగుతుంది."⁶
 (ఇబ్నె మాజహ్, దారమి)

(۳۰۵۱ - [۱۱] (لم تتم دراسته) (۹۱۸/۲)
 وَعَنْ كَثِيرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَوْلَى الْقَوْمِ مِنْهُمْ وَخَلِيفَةُ الْقَوْمِ مِنْهُمْ
 وَإِنْ أُخْتِ الْقَوْمِ مِنْهُمْ". رَوَاهُ الدَّارِمِيُّ

3051. (11) [2/918-అపరిశోధితం]

5) వివరణ-3049: ఒకవేళ మృతుని తల్లి బ్రతికి ఉండి,
 అతని నాన్నమ్మ కూడా బ్రతికుంటే మృతుని తల్లి
 ఉండగా నాన్నమ్మకు వంతు లభించదు. ఒకవేళ
 మృతుని తల్లి లేకపోతే నాన్నమ్మకు 6వ వంతు
 లభిస్తుంది.

6) వివరణ-3050: అంటే ఒకవేళ బిడ్డ జన్మించినపుడు
 శబ్దం చేశాడు, ఆ తరువాత మరణించాడు. కనుక ఆ
 బిడ్డకు జనాబు నమాజు చదవబడుతుంది. ఇంకా
 అతన్ని వారసుడిగాకూడా పరిగణించడంజరుగుతుంది.

కసీర్ బిన్ అబ్దుల్లాహ్ తన తండ్రి ద్వారా, అతడు
 తన తండ్రి ద్వారా ఉల్లేఖనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం,
 "ఒక జాతిలోని స్వతంత్ర బానిస ఆ జాతివాడిగా
 పరిగణించ బడతాడు. యజమాని తాను
 విడుదలచేసిన బానిస ఆస్తికి వారసుడౌతాడు. అయితే
 బానిసకు ఎవరూ నసబీ 'అ'స్ బహ్ ఉండకూడదు. ఒక
 జాతిలో స్నేహ సంబంధాలు కలిగి ఉన్న వాడు ఆ
 జాతికి చెందినవాడు అవుతాడు. అదేవిధంగా ఒక జాతి
 నోదరి సంతానం కూడా ఆ జాతి వారిగానే పరిగణించ
 బడతారు."⁷ (దారమి)

(۳۰۵۲ - [۱۲] (لم تتم دراسته) (۹۱۹/۲)
 وَعَنْ الْمُفَدِّمِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "أَنَا
 أَوْلَى بِكُلِّ مُؤْمِنٍ مِنْ نَفْسِهِ فَمَنْ تَرَكَ ذَنْبًا أَوْ صَبِيْعَةً فَلَيْنَا. وَمَنْ
 تَرَكَ مَالًا فَلِوَرَثَتِهِ. وَأَنَا مَوْلَى مَنْ لَا مَوْلَى لَهُ. أَرِثُ مَالَهُ وَأُفْكَئُ
 عَانَهُ وَالْخَالَ وَارِثُ مَنْ لَا وَارِثَ لَهُ يَرِثُ مَالَهُ وَيَقْتُلُ عَانَهُ".

وَفِي رِوَايَةٍ: "وَأَنَا وَارِثُ مَنْ لَا وَارِثَ لَهُ. أَعْقِلُ عَنْهُ وَأَرِثُهُ
 وَالْخَالَ وَارِثُ مَنْ لَا وَارِثَ لَهُ. يَعْقِلُ عَنْهُ وَيَرِثُهُ". رَوَاهُ أَبُو
 دَاوُدَ.

3052. (12) [2/919-అపరిశోధితం]

మిఖ్దామ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "ప్రతి
 విశ్వాసికి నేనతని ప్రాణం కంటే ఉత్తమమైన వాడ్ని.
 ఎవరైనా అప్పులు ఉండి, చిన్న చిన్న పిల్లలను
 అనాధులుగా చేసి మరణిస్తే నేను అతడి
 సంరక్షకుడను. అతని అప్పును నేను తీరుస్తాను.
 అతని పిల్లల్ని నేను పోషిస్తాను. ఒకవేళ అతడు ధనం
 వదలి వెళితే అది అతని వారసులకు చెందుతుంది.
 అంటే నేను అతని సంరక్షకుడ్ని. అదేవిధంగా
 వారసులు లేని వారికి నేను వారసుడను. అతడి
 ధనాన్ని బైతుల్మాల్లో పెడతాను. అక్కడి నుండి
 హక్కు గలవారికి ఇవ్వటం జరుగు తుంది. నేను అతని
 ఖైదీలను బానిసత్వపు బంధనాల నుండి విడిపిస్తాను.

7) వివరణ-3051: అంటే స్నేహ సంబంధాలు కలిగి
 ఉన్నవారు, అజ్ఞాన కాలంలో ఇటువంటి ఒప్పందాలు
 జరిగేవి. అయితే ఇస్లామ్లో ఇటువంటి అజ్ఞాన కాలపు
 ఒప్పందాలు లేవు. అయితే ఇప్పుడు కేవలం
 బాధితుణ్ణి ఆదుకోవటానికి, సత్యం కోసం ఒప్పందాలు
 చేయడంలో తప్పిం లేదు.

మామ తన సోదరి సంతానానికి వారసు డాతాడు. అయితే అతనికి ఇతర వారసులు ఉండకూడదు. అతని ఖైదీలను విడిపిస్తాడు."

మరో ఉల్లేఖనంలో ఇలా ఉంది. "ఎవరూ వారసులు లేని వారికి నేను వారసుడను. అతని రక్తపరిహారాన్ని చెల్లిస్తాను. అతనికి వారసుడాతాను. ఎవరూ వారసులు లేని సోదరి సంతానానికి మామ వారసు డాతాడు. అతడు అతని రక్త పరి హారం చెల్లిస్తాడు. అతనికి వారసుడాతాడు. (అబూ దావూద్)

(٩١٩/٢) (لم تتم دراسته) [١٣] - ٣٠٥٣

وَعَنْ وَائِلَةَ بِنْتِ الْأَسْفَعِ قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "تَحُورُ الْمَرْأَةُ ثَلَاثَ مَوَارِيثَ عَتَقَهَا وَأَقْرَبَهَا وَوَلَدَهَا الَّذِي لَا عَتَقَ عَنْهُ". رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَةَ

3053. (13) [2/919-అపరిశోధితం]

వాసి'లహా బిన్ అస్ఖ'అ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "స్త్రీ ముగ్గురు వ్యక్తుల ఆస్తిని చేజిక్కించు కుంటుంది. 1.తాను విడుదల చేసిన బానిస లేదా బానిసరాలి ఆస్తిని, అయితే వారి జ'విల్ పురూద్ మరియు 'అస్బహ్ ఎవరూ ఉండకూడదు. 2.పడి ఉన్న అనాథ పసి కందును తెచ్చి పెంచి పోషించిన బాలుడు, ఆ బాలుడు చనిపోతే, ఈ స్త్రీ అతని వారసురాలాతుంది, 3. లిఆస్ చేసిన సంతానపు ఆస్తికి." (తిర్మిజి, అబూ దావూద్, ఇబ్నె మాజహ్)

8) వివరణ-3053: లిఆస్ అంటే శపించటం ఇస్లామ్ ప్రకారం భర్త తన భార్యపై ఆమె వ్యభిచారానికి పాల్పడిందని నేరం మోపుతాడు. అయితే భార్య నిరాకరిస్తుంది. వీరివద్ద వారి ఆత్మలు తప్ప మరెవరూ సాక్ష్యం లేరు. ఈ వ్యవహారం న్యాయాధికారి వద్దకు వెళుతుంది. న్యాయాధికారి ఇద్దరిలో ఒకరు అసత్యం పలుకుతున్నారని, వారు తమ తప్పును ఒప్పుకోవాలని ఆదేశిస్తాడు. ఒకవేళ ఇద్దరూ దానికి సిద్ధపడక పోతే, న్యాయాధికారి వారిద్దరి నుండి ప్రమాణం తీసు కుంటాడు. ముందు భర్తను తన ఆరోపణ సత్యమని నాలుగు సార్లు ప్రమాణం చేయమని, ఐదవసారి ఒకవేళ అతడు అసత్యం పలికి ఉంటే, అతనిపై అల్లాహ్ అభిశాపంపడాలని ప్రమాణం చేయవలసిందిగా ఆదేశిస్తాడు. ఆ తరువాత భార్యను

(٩١٩/٢) (لم تتم دراسته) [١٤] - ٣٠٥٤

وَعَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "أَيُّمَا رَجُلٍ عَاهَرَ بَحْرًا أَوْ أُمَّةً فَالْوَالِدُ وَالذُّرِّيَّةُ لَا يَرِثُ وَلَا يُورَثُ". رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ.

3054. (14) [2/919-అపరిశోధితం]

తన తండ్రి తాతల ద్వారా 'అమ్మ బిన్ షు'వబ్ కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం: స్వతంత్ర స్త్రీ లేదా బానిస రాలితో వ్యభిచారం ఫలితంగా పుట్టిన బిడ్డ వ్యభిచార బిడ్డగా పరిగణించబడతాడు. అతడు ఇతరులకు వారసుడు కాలేదు. అతనికి ఎవరూ వారసులు కాలేరు. (తిర్మిజి)

(٩١٩/٢) (لم تتم دراسته) [١٥] - ٣٠٥٥

وَعَنْ عَائِشَةَ: أَنَّ مَوْلَى لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَاتَ وَتَرَكَ شَيْئًا وَلَمْ يَدَعْ حَمِيمًا وَلَا وَلَدًا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "أَعْطُوا مِيرَاثَهُ رَجُلًا مِّنْ أَهْلِ قَرَبَاتِهِ". رَوَاهُ دَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ

3055. (15) [2/919-అపరిశోధితం]

'అయి'షహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) విడుదల చేసిన ఒక బానిస మరణించాడు. అతడు కొంత ధనాన్ని, కొందరు బంధువుల్ని కొంతమంది న'సబీ 'అసబీ గలవారిని, సంతానాన్ని వదిలివెళ్ళాడు. అప్పుడు

తనపై వచ్చిన ఆరోపణ అసత్యమని నాలుగుసార్లు ప్రమాణం చేయమని, ఐదవసారి ఒకవేళ ఆమె అసత్యం పలికి ఉంటే, ఆమెపై అల్లాహ్ ఆగ్రహం పడాలని ప్రమాణం చేయ వలసిందిగా ఆదేశిస్తాడు. ఈ సాక్ష్యాలు, ప్రమాణాలు వ్యభి చార ఆరోపణ శిక్షల స్థానంలో ఉంటాయి. ఒకవేళ ఇలా ప్రమాణాలు చేయకపోతే ఆరోపణ నేర శిక్షగా 80 కొరడా దెబ్బలు తినవలసి ఉంటుంది. ప్రమాణం చేయటం వల్ల ఈ ఆరోపణ క్షమించబడుతుంది. స్త్రీకి ఇది వ్యభిచార నేరశిక్షగా పరిగణించబడుతుంది. భార్య ఒకవేళ ప్రమాణం చేయకపోతే వ్యభిచార శిక్షకు గురికావలసి వస్తుంది. ఇలా ప్రమాణం చేయటం వల్ల వ్యభిచార శిక్ష తొలగిపోతుంది. ఈ చర్యను లిఆస్ అంటారు. లిఆస్ తర్వాత న్యాయాధికారి భార్య భర్తలను విడదీస్తాడు. వారు మళ్ళీ కలవలేరు. మళ్ళీ పెళ్ళి చేసుకోలేరు. దీన్ని గురించి వివరంగా బాబుల్లిఆస్లో పేర్కొనడం జరుగుతుంది. ఒకవేళ లిఆస్ చేసిన స్త్రీ బిడ్డ చనిపోతే ఆస్తి స్త్రీకి దక్కుతుంది. తండ్రికి లభించదు.

ప్రవక్త (స) "అతని ధనాన్ని అతని ఊరివారిలో ఒకరికి ఇచ్చివేయండి" అని ఆదేశించారు.⁹ (అబూ దావూద్, తిర్మిజి')

(۳۰۵۶ - [۱۶] (لم تتم دراسته) (۹۲۰/۲)
وَعَنْ بُرَيْدَةَ قَالَتْ: مَاتَ رَجُلٌ مِنْ خُرَاعَةَ فَأَتَيْتِ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمِيرَاثِهِ فَقَالَ: "الْتَمِسُوا لَهُ وَارِثًا أَوْ ذَا رَحِمٍ". فَلَمْ يَجِدُوا لَهُ وَارِثًا وَلَا ذَا رَحِمٍ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "أَعْطُوا الْكَبِيرَ مِنْ خُرَاعَةَ". رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ.
وَفِي رِوَايَةٍ لَهُ: قَالَ: "انظُرُوا أَكْبَرَ رَجُلٍ مِنْ خُرَاعَةَ".

3056. (16) [2/920-అపరిశోధితం]

బురైదహ్ (ర) కథనం: ఖుజా'అహ్ తెగకు చెందిన ఒక వ్యక్తి మరణించాడు. అతని ఆస్తిని ప్రవక్త (స) వద్దకు తీసుకు రావటం జరిగింది. అప్పుడు ప్రవక్త (స) 'అతని జివీల్ పురూద్ లేదా 'అసబాతీలను వెదకండి' అని ఆదేశించారు. ప్రజలు వెదికారు. ఎవరూ దొరకలేదు. అప్పుడు ప్రవక్త (స) ఖుజా'అహ్ తెగలో అందరి కంటే గొప్ప వ్యక్తికి పంపివేయమని ఆదేశించారు.¹⁰ (అబూ దావూద్)

(۳۰۵۷ - [۱۷] (لم تتم دراسته) (۹۲۰/۲)
وَعَنْ عَلِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: إِنَّكُمْ تَفَرُّوْنَ هَذِهِ الْآيَةَ: (مَنْ بَعْدَ وَصِيَّةٍ تُوصُونَ بِهَا أَوْ دَيْنٍ، ۴: ۱۲) وَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَضَى بِالَّذِينَ قَبِلَ الْوَصِيَّةَ. وَأَنَّ أَعْيَانَ بَنِي الْأُمِّ يَتَوَارَثُونَ نُونَ بَنِي الْعَلَاتِ الرَّجُلُ يَرِثُ أَخَاهُ لِأَبِيهِ وَأُمَّهُ دُونَ أَخِيهِ لِأَبِيهِ". رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ.
وَفِي رِوَايَةٍ الدَّارِمِيِّ: قَالَ: "الإخوة من الأم يتوارثون نون بني العلات". إلى آخره.

3057. (17) [2/920-అపరిశోధితం]

9) వివరణ-3055: ఆ విడుదల అయిన బానిసకు వారసులు ఎవరూ లేరు. ప్రవక్త (స) అతని ధనాన్ని బైతుల్మాల్లో వేయించి అతని ఊరికి చెందిన పేదల్లో అగత్యపరుల్లో పంచి వేసారు. ఇస్లామీయ చట్టం ప్రకారం అది ప్రవక్త (స)కు చెంద వలసింది. కాని ప్రవక్తలు వారసులూ కారు. ఆస్తిని వదలివెళ్ళారు.

10) వివరణ-3056: ఆ అనాధుని ఆస్తి బైతుల్మాల్లో ఉంచబడింది. ఆ తర్వాత ప్రవక్త (స) ఆ ధనాన్ని ఖుజా'అహ్ తెగకు చెందిన నాయకుల వద్దకు పంపివేసారు. వారు తమ ఇష్టప్రకారం పేదలకు, అగత్యపరులకు, ఇతర విధాలుగా ఖర్చుచేయాలని.

'అలీ (ర) ఇలా అన్నారు: "ప్రజలారా! ఈ ఆయతును పఠించారా! ... " అంటే వీలునామా, అప్పులు చెల్లించిన తర్వాత వారసులకు ఆస్తి లభిస్తుంది.

ఈ ఆయతులో అన్నిటి కంటే ముందు వీలునామా ఉంది. ఆ తరువాత అప్పు. అయితే ప్రవక్త (స) అప్పును వీలునామా కంటే ముందు చెల్లించమని ఆదేశించారు. ఈ ఆయతులో అప్పు తరువాత ఉంది. కాని చెల్లించడంలో మాత్రం ముందు ఉంది. అంతే కాదు ప్రవక్త (స) ఇలా కూడా ఆదేశించారు. సొంత సోదరులు వారసులౌతారు. సవతి సోదరులు వారసులు కారు. అంటే సొంత సోదరులు ఉండగా సవతి సోదరులు వారసులు కాలేరు. ఒక వ్యక్తి తన సొంత సోదరునికి వారసుడౌతాడు. సవతి సోదరునికి వారసుడు కాడు. (తిర్మిజి', ఇబ్నె మాజహ్, దారమి)

మరో ఉల్లేఖనంలో ఇలా ఉంది, "తల్లిదండ్రుల సోదరులు అంటే సొంత సోదరులు పరస్పరం వారసులు అవుతారు. సవతి సోదరులు కారు."

(۳۰۵۸ - [۱۸] (لم تتم دراسته) (۹۲۰/۲)
وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ: جَاءَتْ امْرَأَةٌ سَعْدِ بْنِ الرَّبِيعِ بِابْنَتَيْهَا مِنْ سَعْدِ بْنِ الرَّبِيعِ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ هَاتَانِ ابْنَتَانِ ابْنَتَا سَعْدِ بْنِ الرَّبِيعِ. قَتَلَ أَبُوهُمَا مَعَكَ يَوْمَ أُحُدٍ شَهِيدًا وَإِنَّ عَمَّهُمَا أَخَذَ مَالَهُمَا وَلَمْ يَدَعْ لَهُمَا مَالًا وَلَا تَنْكَحَانِ إِلَّا وَلَهُمَا مَالٌ. قَالَ: "يُقْضَى اللَّهُ فِي ذَلِكَ". فَنَزَلَتْ آيَةُ الْمِيرَاثِ. فَبِعَثَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى عَمَّهُمَا فَقَالَ: "أَعْطِي لِابْنَتَيْ سَعْدِ التُّكَيْنِ وَأَعْطِي أُمَّهُمَا التَّمُنَّ وَمَا بَقِيَ فَهُوَ لَكَ". رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَةَ. وَقَالَ التِّرْمِذِيُّ: هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ.

3058. (18) [2/920-అపరిశోధితం]

జాబిర్ (ర) కథనం: స'అద్ బిన్ రబీ'ల భార్య స'అద్ బిన్ రబీ'ల ద్వారా పుట్టిన తన ఇద్దరు కుమార్తెలను తీసుకొని ప్రవక్త (స) వద్దకు వచ్చి, "ఓ అల్లాహ్ ప్రవక్తా! వీరు స'అద్ బిన్ రబీ'ల కుమార్తెలు. వీరి తండ్రి ఊహుద్ యుద్ధంలో మీతో పాటు వెళ్ళి వీరమరణం పొందారు. వీరి పినతండ్రి వీరి ఆస్తిని లాక్కున్నాడు. వీరికి ఏమీ ఉంచలేదు. ధనం లేకుండా వీరి పెళ్ళికాదు అని విన్నవించుకుంది." దానికి ప్రవక్త (స), "ఇప్పుడు నువ్వు వెళ్ళు, అల్లాహ్ (త) దీన్ని గురించి తీర్పు ఇస్తాడు," అని అన్నారు. ఆ తరువాత ఆస్తి ఆయతు

అవత రించింది. అప్పుడు ప్రవక్త (స) వారి చిన్నాన్న దగ్గరకు పంపి, "స'అద్ బిన్ రబీ'అ కుమార్తెలకు 2/3వ వంతు, వారి తల్లికి 1/8వ వంతు ఇవ్వమని, మిగిలింది నీదని," ఆదేశం పంపారు.¹¹ (అబూ దావూద్, ఇబ్నె మాజహ్, అహ్మద్, తిర్మిజి/ప్రామాణికం-వికోల్డ్ ఖను)

(۳۰۵۹ - [۱۹] (صحیح) (۹۲۱/۲)

وَعَنْ هُرَيْرِ بْنِ شَرْحَبِيلَ قَالَ: سَأَلَ أَبُو مُوسَى عَنِ ابْنَةِ وَبَيْتِ ابْنِ وَأَخْتِ فَقَالَ: لِلْبَيْتِ النِّصْفُ وَلِلْأَخْتِ النِّصْفُ وَاتِّبَ ابْنِ مَسْعُودٍ فَسَيِّئَاتِي عِنِّي فَسَأَلَ ابْنَ مَسْعُودٍ وَأَخْبِرَ بِقَوْلِ أَبِي مُوسَى فَقَالَ: لَقَدْ صَلَّيْتُ إِذْنًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُهْتَدِينَ أَقْضِي فِيهَا بِمَا قَضَى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لِلْبَيْتِ النِّصْفُ وَإِلَى ابْنَةِ ابْنِ السُّدُسِ تَكْمِلَةُ التُّلْتَيْنِ وَمَا بَقِيَ فَلِلْأَخْتِ" فَاتَيْنَا أَبَا مُوسَى فَأَخْبَرَنَا بِقَوْلِ ابْنِ مَسْعُودٍ فَقَالَ: لَا تَسْأَلُونِي مَاذَا هَذَا الْحَبْرُ فِيكُمْ . رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ

3059. (19) [2/921-దృఢం]

'హు'జైల్ బిన్ ఘర'హ్ బీల్ (ర) కథనం: అబూ మూసాను, "ఒక వ్యక్తి చనిపోయాడు. అతనికి ఒక కూతురు, ఒక కుమారుని -కూతురు, ఒక చెల్లెలు ఉన్నారు. ఈ ముగ్గురికీ ఎంతెంత ఆస్తి వస్తుంది," అని ప్రశ్నించడం జరిగింది. దానికి అబూ మూసా, 'కుమార్తెకు 1/2 వంతు, చెల్లెలుకు 1/2 వంతు లభిస్తుంది. (మనుమరాలికి ఏమీ దక్కదు), మీరు 'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ మస్'ఉద్ వద్దకు వెళ్ళండి, వారు నా వాదాన్ని సమర్థిస్తారు,' అని సమాధానం ఇచ్చారు. ఆ వ్యక్తి వెళ్ళి దీన్ని గురించి 'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ మస్'ఉద్ ను ప్రశ్నించాడు. అబూ మూసా ఇచ్చిన సమాధానం కూడా తెలియపర్చటం జరిగింది. అంతా విని 'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ మస్'ఉద్, "అబూ మూసా చెప్పినట్టే నేనూ చెబితే నేను మార్గ భ్రష్టత్వానికి గురవుతాను. ప్రవక్త (స) తీర్పు ఇచ్చినట్టే నేనూ తీర్పు ఇస్తాను. ప్రవక్త (స) కుమార్తెకు 1/2వ వంతు, కుమారుని -కూతురుకు 1/6వ వంతు మిగిలింది నోదరికి ఇచ్చారు,' అని అన్నారు. మేము మళ్ళీ అబూ మూసా వద్దకు

11) వివరణ-3058: అంటే ఆస్తినంతా 24 వంతులు చేసి వేయండి. అందులో నుండి ఇద్దరు కుమార్తెలకు 16 వంతులు చేసివేయండి. అంటే ఒక్కొక్కరికి 8 వంతులు భార్యకు 1/8వ వంతు అంటే మూడు వంతులు. మిగిలింది 5 వంతులు చిన్నాన్న తీసుకోవాలి.

వచ్చాము. 'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ మస్'ఉద్ సమాధానం వినిపించాము. అప్పుడు అబూ మూసా అప్'అరీ "నేను బ్రతికున్నంత కాలం నన్ను ఏ విషయాన్ని గురించి ప్రశ్నించకండి,' అని అన్నారు." (బు'ఖారీ)

(۳۰۶۰ - [۲۰] (ضعيف) (۹۲۱/۲)

وَعَنْ عَمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: إِنَّ ابْنِي مَاتَ فَمَا لِي مِنْ مِيرَاثِهِ؟ قَالَ: "لَكَ السُّدُسُ". فَلَمَضَ وَلَّى دَعَاةً قَالَ: "لَكَ سُدُسٌ آخَرَ". فَلَمَّا وَلَّى دَعَاةً. قَالَ: "إِنَّ السُّدُسَ الْآخَرَ طُعْمَةٌ لَكَ". رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَقَالَ التِّرْمِذِيُّ: هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ

3060. (20) [2/921-బలహీనం]

'ఇమ్రాన్ బిన్ హు'సైన్ (ర) కథనం: ఒక వ్యక్తి ప్రవక్త (స) వద్దకు వచ్చి, 'ఓ అబ్దుల్లాహ్ ప్రవక్తా! నా కుమారుని-కొడుకు మరణించాడు. అతని ఆస్తిలో నుండి నాకు ఎంత లభిస్తుంది అని ప్రశ్నించాడు.' దానికి ప్రవక్త (స), 'అతని ఆస్తిలో నుండి నీకు 1/6వంతు లభిస్తుంది' అని అన్నారు. అతను తిరిగి వెళుతున్నప్పుడు ప్రవక్త (స) అతన్ని పిలిపించి, 'నీకు మరో 1/6వ వంతు లభిస్తుంది,' అని అన్నారు. అతను మళ్ళీ తిరిగి వెళుతున్నప్పుడు పిలిచి, 'ఈ రెండవ 1/6వ వంతు నీకు అనుగ్రహంగా లభిస్తుంది,' అని అన్నారు.¹² (అహ్మద్, అబూ దావూద్, తిర్మిజి / ప్రామాణికం - దృఢం)

(۳۰۶۱ - [۲۱] (لم تتم دراسته) (۹۲۱/۲)

وَعَنْ قَبِيصَةَ بِنْتِ ثَوْبَانَ قَالَ: جَاءَتِ الْجَدَّةُ إِلَى أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ تَسْأَلُهُ مِيرَاثَهَا. فَقَالَ لَهَا: مَا لَكَ فِي كِتَابِ اللَّهِ شَيْءٌ وَمَا لَكَ فِي سُنَّةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَيْءٌ. فَارْجِعِي حَتَّى أَسْأَلَ النَّاسَ فَسَأَلَ فَقَالَ الْمُغِيرَةُ بْنُ شُعْبَةَ: حَضَرْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَعْطَاهَا السُّدُسَ. فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ هَلْ مَعَكَ غَيْرُكَ؟ فَقَالَ مُحَمَّدُ بْنُ مَسْلَمَةَ مِثْلَ مَا قَالَ الْمُغِيرَةُ. فَانْفَذَهُ لَهَا أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ. ثُمَّ جَاءَتِ الْجَدَّةُ

12) వివరణ-3060: అంటే ఒక వ్యక్తి మరణించాడు. అతనికి ఇద్దరు కుమార్తెలు ఉన్నారు. ఒక తాత ఉన్నాడు. ఇద్దరు కుమార్తెలకు 2/3వ వంతు తాతకి జవీల్ పురూజ్ కావటం వల్ల 1/6వ వంతు లభిస్తుంది. మరొకవంతు మిగిలి ఉంటుంది. రెండవ వంతు 'అసబగా అతనికి లభిస్తుంది. ఈ సందర్భంగా తాత జ'వీల్ పురూ'ద్ మరియు 'అసబ అవుతాడు.

الأخري إلى عمر رضي الله عنه تسأله ميراثها. فقال: هو ذلك السُّسُّ فَإِنِ اجْتَمَعَا فَهُوَ بَيْنَكُمَا. وَأَيْنَمَا خَلَّتْ بِهِ فَهُوَ لَهَا. رَوَاهُ مَالِكٌ وَأَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَالدَّارِمِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ.

3061. (21) [2/921-అపరిశోధితం]

ఖలీసహ బిన్ జు'వైబ్ (ర) కథనం: నాన్నమ్మ లేదా అమ్మమ్మ తన వంతును గురించి అబూ బకర్ (ర)ను, 'మనవడు చనిపోయాడు, అతని ఆస్తిలో నుండి నాకు ఎంత లభిస్తుంది,' అని ప్రశ్నించింది. అప్పుడు అబూ బకర్ (ర) ఖుర్ఆన్ లో, 'హదీసు'లో నీ గురించి ఏమీ లేదు, ప్రస్తుతం ఇప్పుడు నీవు వెళ్ళిపో, నేను ఇతర సహచరులతో సంప్రదించి సమాధానం ఇస్తాను,' అని అన్నాడు. ఆ తరువాత అబూ బకర్ ప్రజలను సంప్రదించారు. దానికి ము'గీరహ్ బిన్ షో'బహ్ ప్రవక్త (స) నాన్నమ్మ లేదా అమ్మమ్మకు 6వ వంతు ఇచ్చారని, ప్రవక్త (స) ఈ తీర్పు ఇచ్చినపుడు నేను అక్కడే ఉన్నానని సమాధానం ఇచ్చారు. దానికి అబూ బకర్ (ర) దీనికి వేరే వ్యక్తి ఎవరైనా సాక్ష్యం ఉన్నారా? అని అడిగారు. వెంటనే అక్కడున్న ము'హమ్మద్ బిన్ ముస్లిమహ్ ము'గీర బిన్ షో'బహ్ ను సమర్థిస్తూ, 'ప్రవక్త (స) నాన్నమ్మకు 6వ వంతు ఇచ్చినపుడు నేను అక్కడే ఉన్నాను,' అని అన్నారు. అబూ బకర్ (ర) నాన్నమ్మకు 6వ వంతు కేటాయించారు. ఆ తరువాత 'ఉమర్ (ర) కాలంలో మరో నాన్నమ్మ 'ఉమర్ (ర) వద్దకు వచ్చి తన హక్కును గురించి ప్రశ్నించింది. 'ఉమర్ (ర), 'మీకు 6వ వంతు,' అని తీర్పు ఇచ్చారు. మీరు ఇద్దరు నాన్నమ్మ, అమ్మమ్మ ఉన్న ఒక్కరు ఉన్నా 6వ వంతు మాత్రమే లభిస్తుందని తీర్పు ఇచ్చారు. (మాలిక్, అహ్మద్, తిర్మిజి, అబూ దావూద్, దారమి, ఇబ్నె మాజహ్)

(۳۰۶۲ - [۲۲] (لم تتم دراسته) (۹۲۲/۲)

وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ قَالَ فِي الْجَدَّةِ مَعَ ابْنَيْهَا: إِنَّهَا أَوْلَى جَدَّةٍ أَطْعَمَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سُسًّا مَعَ ابْنَيْهَا وَابْنَيْهَا حَيًّا. رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَالدَّارِمِيُّ وَاللَّيْثِيُّ ضَعْفًا.

3062. (22) [2/922-అపరిశోధితం]

ఇబ్నె మస'ఉద్ (ర) కథనం: నాన్నమ్మ, తండ్రి బ్రతికి ఉన్నారు. అంటే ఒక వ్యక్తి చనిపోయాడు. అతని నాన్నమ్మ, తండ్రి ఉన్నారు. దానికి ప్రవక్త (స) ముందు

నాన్నమ్మకు ఆమె కొడుకుతో పాటు ఉంటే ఆమెకు 6వ వంతు కేటాయించారు.¹³ (తిర్మిజి / బలహీనం, దార్మి) (۳۰۶۲ - [۲۳] (لم تتم دراسته) (۹۲۲/۲)

وَعَنِ الصَّخَاكِيِّ بْنِ سَفْيَانَ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَتَبَ إِلَيْهِ: "أَنْ وَرَثَ امْرَأَةٍ أُثَيْمِ الصَّبَايِي مِنْ دِيَةِ زَوْجِهَا". رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ. وَقَالَ التِّرْمِذِيُّ: هَذَا حَبِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ

3063. (23) [2/922-అపరిశోధితం]

'ది'హాక్ బిన్ 'సుఫియాన్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) అతనికి ఒక ఉత్తరం వ్రాసారు. అందులో 'అప్యమ్ 'దిబాబీ భార్యకు ఆమె భర్త రక్తపరిహారం నుండి ఆస్తి ఇప్పించు' అని పేర్కొన్నారు.¹⁴ (అబూ దావూద్, తిర్మిజి/ ప్రామాణికం-ద్వంద్వం)

(۳۰۶۴ - [۲۴] (لم تتم دراسته) (۹۲۲/۲)

وَعَنْ تَمِيمِ الدَّارِيِّ قَالَ: سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَا السُّنَّةُ فِي الرَّجُلِ مِنْ أَهْلِ الشَّرْكَ يُسَلِّمُ عَلَى يَدَيِ رَجُلٍ مِّنَ الْمُسْلِمِينَ؟ فَقَالَ: "هُوَ أَوْلَى النَّاسِ بِمَحْيَاهُ وَمَمَاتِهِ". رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ وَالدَّارِمِيُّ.

3064. (24) [2/922-అపరిశోధితం]

తమీమ్ దారి (ర) కథనం: నేను ప్రవక్త (స)ను ఒక ముస్లిమ్ ద్వారా ఇస్లామ్ స్వీకరించిన అవిశ్వాసి గురించి ప్రశ్నించాను. దానికి ప్రవక్త (స) 'ఎవరి ద్వారా ఇస్లామ్ స్వీకరించారో, అతనే జీవన్మరణాల్లో

13) వివరణ-3062: పద్దతి ప్రకారం మృతుని తండ్రి ఉండగా నాన్నమ్మకు ఏమీ దొరక్కూడదు. ఎందుకంటే ఇటువంటి పరిస్థితుల్లో నాన్నమ్మకు మనవడి ఆస్తి నుండి ఏమీ దక్కదు. అయితే ధార్మిక పండితులు ఈ 'హదీసు' బలహీనమైనదని, ఇది ఆచరణయోగ్యమైనది కాదని, లేదా ప్రవక్త (స) ఉపకారంగా, నానమ్మకు 6వ వంతు ఇచ్చారని, ఆస్తి హక్కుగా ఇప్పలేదని అభిప్రాయపడ్డారు.

14) వివరణ-3063: అప్యమ్ జబాబీ ప్రవక్త (స) కాలంలో పొరపాటున హత్య చేయబడ్డారు. హంతకుల నుండి హత్య పరిహారం వసూలుచేయబడింది. ఆ ధనం నుండి అతని భార్యకు ఆమె వంతు ఇప్పించడం జరిగింది. అంటే భార్య హతమార్చబడిన తన భర్త రక్తపరిహారం నుండి కొంత భాగానికి వారసురాలు అవుతుందని తెలిసింది.

అందరికంటే దగ్గరివాడు' అని ప్రవచించారు.¹⁵ (తిర్మిజి, ఇబ్నె మాజహ్, దారమి)

(۹۲۲/۲) (لم تتم دراسته) [۲۵] - ۳۰۶۵

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ: أَنَّ رَجُلًا مَاتَ وَلَمْ يَدَعْ وَارثًا إِلَّا غُلَامًا. كَانَ أَعْتَقَهُ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "هَلْ لَهُ أَحَدٌ؟" قَالُوا: لَا إِلَّا غُلَامٌ لَهُ كَانَ أَعْتَقَهُ. فَجَعَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِيرَاثَهُ لَهُ. رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ.

3065. (25) [2/922-అపరిశోధితం]

ఇబ్నె 'అబ్బాస్ (ర) కథనం: ఒక వ్యక్తి మరణించాడు. అతనికి కేవలం అతడు విడుదల చేసిన బానిస మాత్రమే ఉన్నాడు అని ప్రవక్త (స)ను విన్నవించు కోవడం జరిగింది. దానికి ప్రవక్త (స), 'అతనికి ఎవరైనా వారసులు ఉన్నారా,' అని ప్రశ్నించారు. దానికి ప్రజలు ఎవరూ వారసులు లేరు, ఒక్క బానిస మాత్రమే ఉన్నాడు, ఆ బానిసను అతడు విడుదల చేసి ఉన్నాడు,' అని అన్నారు. ప్రవక్త (స) అతని ఆస్తిని అతడు విడుదల చేసిన బానిసకు ఇచ్చివేశారు.¹⁶

(అబూ దావూద్, తిర్మిజి, ఇబ్నె మాజహ్)

(۹۲۲/۲) (لم تتم دراسته) [۲۶] - ۳۰۶۶

وَعَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "يَرِثُ الْوَلَاءُ مَنْ يَرِثُ الْمَالُ". رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: هَذَا حَدِيثٌ إِسْنَادُهُ لَيْسَ بِالْقَوِيٍّ.

3066. (26) [2/922-అపరిశోధితం]

'అమ్మ బిన్ షు'బబ్ తన తండ్రి, తాతల ద్వారా ఉల్లేఖనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం: వలాను పొందే

15) వివరణ-3064: అంటే ఒక అవిశ్వాసి ఒక ముస్లిమ్ ద్వారా ఇస్లామ్ స్వీకరించి, ఆ నూతన ముస్లిమ్ కి జవీల్ ఫురూద్ లేదా 'అసీబ మొదలైన వారసులు ఎవరూ లేకుండా ఉంటే మేలల్ మవాలాత్ పద్ధతి ప్రకారం ముస్లిమ్ చేసిన వారు ఆ నూతన ముస్లిమ్ ఆస్తికి వారసులు అవుతారు.

16) వివరణ-3065: విడుదల పొందిన బానిస తన యజమాని వారసులవరూ లేనిపక్షంలో యజమాని ఆస్తికి వారసుడౌతాడు అని తెలుస్తుంది. అయితే మరికొందరు ప్రవక్త (స) అతనికి ఉపకారంగా, దానంగా ఇప్పించారని అభిప్రాయ పడ్డారు.

వారసుడే ఆస్తిని పొందుతాడు.¹⁷ (తిర్మిజి/ ఆధారాలు బలహీనం)

المُفَصَّلُ التَّالِثُ

(۹۲۲/۲) (ضعيف) [۲۷] - ۳۰۶۷

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَا كَانَ مِنْ مِيرَاثٍ فُسِمَ فِي الْجَاهِلِيَّةِ فَهُوَ عَلَى قِسْمَةِ الْجَاهِلِيَّةِ وَمَا كَانَ مِنْ مِيرَاثٍ أَدْرَكَهُ الْإِسْلَامُ فَهُوَ عَلَى قِسْمَةِ الْإِسْلَامِ". رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ.

3067. (27) [2/922-బలహీనం]

'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ 'ఉమర్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "అజ్ఞానకాలంలో పంచబడిన ఆస్తి అజ్ఞాన కాలంలోనే అంతం అయ్యింది. ఇందులో ఎటు వంటి మార్పు కాదు. ఇస్లామ్ కాలంలో వచ్చే ఆస్తి ఇస్లామ్ ప్రకారం పంచడం జరుగుతుంది." (ఇబ్నె మాజహ్)

(۹۲۳/۲) (لم تتم دراسته) [۲۸] - ۳۰۶۸

وَعَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ بْنِ حَزْمٍ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَاهُ كَثِيرًا يَقُولُ: كَانَ عَمْرُ بْنُ الْخَطَّابِ يَقُولُ: عَجَبًا لِلْعُمَّةِ تُورِثُ وَلَا تُرِثُ. رَوَاهُ مَالِكٌ.

3068. (28) [2/923-అపరిశోధితం]

ము'హమ్మద్ బిన్ అబూబకర్ బిన్ 'హజ్జీమ్ తరచూ తన తండ్రి నుండి ఇలా వినేవారు, 'ఉమర్ (ర) ఇలా అనేవారు, "మేనత్త విషయం చాలా ఆశ్చర్యంగా ఉంది. ఆమె మేనల్లుడు ఆమెకు వారసుడు అవుతాడు. కాని ఆమె తన మేనల్లుడికి వారసురాలు కాదు."¹⁸ (మాలిక్)

(۹۲۳/۲) (لم تتم دراسته) [۲۹] - ۳۰۶۹

وَعَنْ عَمْرِو بْنِ رَضِيٍّ أَنَّ اللَّهَ عَنْهُ قَالَ: تَعَلَّمُوا الْفَرَائِضَ وَزَادَ ابْنُ مَسْعُودٍ: وَالطَّلَاقَ وَالْحَجَّ قَالًا: فَإِنَّهُ مِنْ دِينِكُمْ. رَوَاهُ الدَّارِمِيُّ

3069. (29) [2/923-అపరిశోధితం]

'ఉమర్ (ర) ఇలా అన్నారు: "ప్రజలారా! మీరు ఆస్తి పంపక జ్ఞానాన్ని నేర్చుకోండి, ఇబ్నె మస్'ఉద్ (ర)

17) వివరణ-3066: విడుదల చేయబడిన బానిస యొక్క ధనాన్ని వలా అంటారు. దీన్ని గురించి ఇంతకుముందు పేర్కొనడం జరిగింది.

18) వివరణ-3068: అంటే ఒకవేళ ఒకరి అత్త మరణిస్తే మేనల్లుడు ఆమె ఆస్తికి వారసుడు అవుతాడు. ఒకవేళ మేనల్లుడు చనిపోతే అత్త అతని ఆస్తికి వారసురాలు కాదు. ఇందులో రహస్యం ఏమిటో అల్లాహ్ కే తెలియాలి.

కొంచెం అధికం చేస్తూ మీరు 'తలాఖ్ మరీయు 'హాజ్జ్ విషయాలను కూడా నేర్చుకోండి. ఎందుకంటే ఇవి మీ ధర్మంలోని అత్యవసర విషయాలు అని అన్నారు . (దారమి)

=====

۱- بَابُ الْوَصَايَا

1. వీలునామాలు

వీలునామా అంటే ఆజ్ఞ అని అర్థం. ఇస్లామీయ పరిభాషలో మరణానంతరం ఒకరికి యాజమాన్యం అప్పచెప్పటం. మరణానంతరం అది ఆచరణలోకి వస్తుంది. వీలునామా వ్రాసేవారిని మూసీ అంటారు. వీలునామాను వసీయ్యతు అంటారు. ఇవ్వబడిన వ్యక్తిని మూసాలహు అంటారు. ఇవ్వబడుతున్న వస్తువును మూసాబిహి అంటారు. ఖురఆన్, 'హదీసు'ల్లో వసీయ్యతకి చాలా ప్రాధాన్యత ఉంది. ఖుర ఆన్ లో అల్లాహ్ ఆదేశం: "మీలో ఎవరైనా మరణించి నపుడు అతని వద్ద ధన సంపదలు ఉంటే మీపై వీలునామాను విధిగా నిర్ణయించడం జరిగింది.

الفصل الأول

(۳۰۷۰ - ۱) [متفق عليه] (۹۲۴/۲)

عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَا حَقُّ أَمْرِي مُسْلِمٌ لَهُ شَيْءٌ يُوصِي فِيهِ يَبِيْتُ لِيَلَيْنِ إِلَّا وَوَصِيَّتُهُ مَكُوبَةٌ عِنْدَهُ. متفق عليه.

3070. (1) [2/924-ఏకీభవితం]

'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ 'ఉమర్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "వీలునామాకు సరిపడ్డ ధనం ఉన్నప్పుడు వీలు నామా వ్రాసిపెట్టకుండా రెండు రాత్రులు గడపటం ముస్లిమ్ కు తగని పని."¹⁹

(۳۰۷۱ - ۲) [متفق عليه] (۹۲۴/۲)

وَعَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ قَالَ: مَرَضْتُ عَامَ الْفَتْحِ مَرَضًا أَشْفَيْتُ عَلَى الْمَوْتِ فَأَتَانِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَعُونُنِي فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ: إِنَّ لِي مَالًا كَثِيرًا وَلَيْسَ بَرْتَنِي إِلَّا ابْنَتِي أَفَأُوصِي بِمَالِي كُلِّهِ؟ قَالَ: "لَا". قُلْتُ: فَكَيْفَ مَالِي؟ قَالَ: "لَا". قُلْتُ: فَالْمَطْرُ؟ قَالَ: "لَا". قُلْتُ: فَالْأَثَرُ؟ قَالَ: "الْأَثَرُ"

19) వివరణ-3070: అంటే అతనిపై ఇతరుల హక్కు ఉంటే వాటి చెల్లింపునకు వీలునామా వ్రాయడం తప్పనిసరి. వీలు నామా వ్రాయకుండా చనిపోతే ప్రజల హక్కులు చెల్లింపక పోతే పాపాత్ముడుగా పరిగణించబడతాడు.

وَالثَّلْثُ كَثِيرٌ إِنَّكَ أَنْ تَدْرُورَتِكَ أَغْنِيَاءَ خَيْرٌ مِمَّنْ أَنْ تَنْزَهُهُمْ عَالَةً يَنْكَفُونَ النَّاسَ وَإِنَّكَ لَنْ تُنْفِقَ نَفَقَةً تَبْتَغِي بِهَا وَجَهَ اللَّهُ إِلَّا أُجْرَتْ بِهَا حَتَّى اللَّقْمَةَ تَرْفَعَهَا إِلَى فِي إِمْرَاتِكَ".

3071. (2) [2/924-ఏకీభవితం]

స'అద్ బిన్ అబీ వఖ్ఖాస్ (ర) కథనం: ఫత్ హా మక్కహ్ సంవత్సరం నేను తీవ్రంగా వ్యాధికి గురయ్యాను. చనిపోతా ననుకున్నాను. ప్రవక్త (స) నన్ను పరామర్శించటానికి వచ్చారు. అప్పుడు నేను, 'ఓ అల్లాహ్ ప్రవక్తా! నా వద్ద చాలా ధనం ఉంది. నాకు ఒక్క కుమార్తె మాత్రమే ఉంది. మరెవరూ వారసులు లేరు. నేను నా మొత్తం ధనం గురించి వీలునామా చేయించాలా?' అని విన్నవించుకున్నాను. దానికి ప్రవక్త (స) 'వద్దు' అని అన్నారు. ఆ తరువాత మళ్ళీ నేను, '2/3వ వంతు వీలునామా వ్రాయించాలా,' అని ప్రశ్నించాను. దానికి అతను(స) 'వద్దు' అన్నారు. ఆ తరువాత మళ్ళీ నేను 'సగం ధనానికి వీలునామా చేయించాలా' అని ప్రశ్నించాను. దానికి అతను(స) 'వద్దు' అని అన్నారు. మళ్ళీ నేను 1/3వ వంతు ధనానికి వీలునామా చేయించాలా అని అన్నాను. దానికి ప్రవక్త (స) '1/3వ వంతు ధనానికి వీలునామా చేయగలవు. ఇది కూడా ఎక్కువే, ఒకవేళ నువ్వు నీ వారసులకు ధనవంతు లుగా, మంచి స్థితిలో వదలి వెళితే ఇది వారు అగత్యపరులుగా ఇతరుల ముందు చేయి చాచేవారుగా ఉండటం కంటే మంచిది. దైవప్రీతి కోసం నీవు అల్లాహ్ మార్గంలో ఏది ఖర్చు చేసినా నీకు దాని పుణ్యం లభిస్తుంది. చివరికి నీవు నీ భార్య నోటిలో వేసిన అన్నం ముద్దకు కూడా నీకు పుణ్యం లభిస్తుంది అని ప్రవచించారు.'²⁰ (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

الفصل الثاني

(۳۰۷۲ - ۳) [لم تتم دراسته] (۹۲۵/۲)

عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ قَالَ: عَادَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَا مَرِيضٌ فَقَالَ: "أَوْصِيْتُ؟" قُلْتُ: نَعَمْ قَالَ: "بِكَمْ؟" قُلْتُ: بِمَالِي كُلِّهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ. قَالَ: "فَمَا تَرَكْتَ لِوَالِدَيْكَ؟"

20) వివరణ-3071: అంటే 1/3వ వంతు కంటే అధిక ధనానికి వీలునామా చేయడం తగదని ఈ 'హదీసు' ద్వారా తెలిసింది. 1/3వ వంతు లేదా అంతకంటే తక్కువ ధనాన్ని వీలునామా చేయవచ్చును.

قُلْتُ: هُمْ أَغْنِيَاءُ بَخِيرٍ. فَقَالَ: "أَوْصِ بِالْعَشِيرِ". فَمَا زَالَ أَنَا قَصُهُ حَتَّى قَالَ: "أَوْصِ بِالثَّلَثِ وَالثَّلَثِ كَثِيرٍ". رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ .

3072. (3) [2/925-అపరిశోధితం]

స'అద్ బిన్ అబీ వఖ్ఖాస్ (ర) కథనం: నేను అనారోగ్యంగా ఉన్నప్పుడు ప్రవక్త (స) నన్ను పరామర్శించడానికి వచ్చారు. ప్రవక్త (స) నన్ను, 'ఏం నీకు ఏమైనా వీలునామా వ్రాసే ఉద్దేశ్యం ఉందా,' అని అన్నారు. దానికి నేను 'అవును,' అని అన్నాను. ప్రవక్త (స) 'ఎంత' అని అన్నారు. దానికి నేను, 'నా మొత్తం ధనాన్ని దైవమార్గంలో ఇచ్చివేద్దామని ఆలోచిస్తున్నాను.' దానికి ప్రవక్త (స), 'నీ సంతానానికి ఏం వదలావు,' అని అన్నారు. దానికి నేను 'వారు మంచి స్థితిలో ఉన్నారు, వారు ధనవంతులు' అని అన్నాను. ప్రవక్త (స) '10వ వంతు వీలునామా చేయి' అని అన్నారు. నేను పెంచుతూ పోయాను. చివరికి ప్రవక్త (స) నీవు, '1/3వ వంతు వీలునామా చేయగలవు, కాని 1/3వ వంతుకూడా ఎక్కువే,' అని అన్నారు. (తిర్మిజి')

۳۰۷۳ - [۴] (صحیح) (۹۲۵/۲)

وَعَنْ أَبِي أَمَامَةَ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ فِي حُطْبَتِهِ عَامَ حَجَّةِ الْوَدَاعِ: "إِنَّ اللَّهَ قَدْ أَعْطَى كُلَّ ذِي حَقٍّ حَقَّهُ فَلَا وَصِيَّةَ لَوَارِثٍ". رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَةَ وَرَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ: "الْوَلَدُ لِلْفَرَّاشِ وَلِلْعَاهِرِ الْحَجْرُ وَحِسَابُهُمْ عَلَى اللَّهِ".

3073. (4) [2/925-దృఢం]

అబూ ఉమామహ్ (ర) కథనం: 'హజ్జతుల్ విదా' ప్రసంగంలో ప్రవక్త (స)ను ఇలా అంటూ ఉండగా నేను విన్నాను, "అల్లాహ్ (త) ప్రతి ఒక్క హక్కు గలవారికి వారి హక్కును నిర్ణయించాడు. కనుక వారసుల హక్కుల పట్ల వీలునామా తగదు." (అబూ దావూద్, ఇబ్నీ మాజహ్)

తిర్మిజిలో ఇది అధికంగా ఉంది, "బిడ్డ భర్తకు చెందు తాడు. ఒకవేళ బిడ్డ వ్యభిచారం వల్ల జన్మిస్తే, వ్యభిచారికి రాళ్ళ వర్షం ఉంది. లేదా అతనికి ఆస్తి లభించదు. వారి విచారణ అల్లాహ్ పై ఉంది.

۳۰۷۴ - [۵] (لم تتم دراسته) (۹۲۵/۲)

وَيُرْوَى عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَا وَصِيَّةَ لَوَارِثٍ إِلَّا أَنْ يَسْأَلَ الْوَرِثَةَ" مُنْفَعٌ هَذَا لَفْظُ الْمَصَابِيحِ .

وَفِي رِوَايَةِ الدَّارِقُطْنِيِّ: قَالَ: "لَا تَجُوزُ وَصِيَّةٌ لَوَارِثٍ إِلَّا أَنْ يَسْأَلَ الْوَرِثَةَ".

3074. (5) [2/925-అపరిశోధితం]

ఇబ్నీ 'అబ్బాస్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, వారసుల కోసం వీలునామా చెల్లదు, వారసులు కోరితే తప్ప. ('హదీస్' మున్ఖతమ్)

దారుఖుతునీలో ఇలా ఉంది, "వారసులకోసం వీలునామా చేయడం ధర్మంకాదు. అయితే వారసులు కోరితే తప్ప. అంటే ఒకవేళ వారసులందరూ సంతోషంగా తమ హక్కులను ఒక్కరికే కట్టబెట్టాలని కోరితే ఇది వారి ఇష్టా ఇష్టాలపై ఆధారపడి ఉంది. అయితే వారసుల హక్కు నిర్ణయించబడిఉంది. వీలునామా చేసి ఒకరికి ఎక్కువ మరొకరికి తక్కువ ఇవ్వటం సరికాదు.

۳۰۷۵ - [۶] (لم تتم دراسته) (۹۲۵/۲)

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "إِنَّ الرَّجُلَ لِيَعْمَلَ وَالْمَرْأَةُ لِبَطَاعَةِ اللَّهِ سِتِّينَ سَنَةً ثُمَّ يَخْضُرُ هُمَا الْمَوْتُ فَيُضَارَّانِ فِي الْوَصِيَّةِ. فَتَجِبُ لَهُمَا النَّارُ" ثُمَّ قَرَأَ أَبُو هُرَيْرَةَ (مَنْ بَعَدَ وَصِيَّةً يُوصَى بِهَا أَوْ دَيْنٍ غَيْرِ مُضَارٍّ) إِلَى قَوْلِهِ (وَتِلْكَ الْفَوَازُ الْعَظِيمَةُ؛ ۴ : ۱۱) رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَةَ .

3075. (6) [2/925-అపరిశోధితం]

అబూ హురైరహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, మనిషి సత్కార్యాలు చేస్తూ ఉంటాడు. స్త్రీ కూడా దైవ విధేయతలో జీవిస్తూ ఉంటుంది. వీరిద్దరూ ఇలా చేస్తూ 60 సంవత్సరాల వయస్సుకు చేరి చనిపోతేటప్పుడు వీలునామా చేసి తమ వారసులకు హాని తలపెడితే, వీరిద్దరి గురించి నరకం తప్పనిసరి అయిపోతుంది. ఆ తరువాత అబూ హురైరహ్ (ర) ఈ ఆయతును పఠించారు, "మిమ్మబాది వసియ్యతిన్ యూసా బిహ్ అవ్ దైనిన్ గైరుముజారిన్.."21 (అన్ నిసా, 4:11) (అ'హ్మద్, తిర్మిజి', అబూ దావూద్, ఇబ్నీ మాజహ్)

الْفَصْلُ الثَّلَاثُ

۳۰۷۶ - [۷] (لم تتم دراسته) (۹۲۶/۲)

عَنْ جَابِرٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَنْ مَاتَ عَلَى وَصِيَّةٍ مَاتَ عَلَى سَبِيلٍ وَسُنَّةٍ وَمَاتَ عَلَى تَقَىٰ وَسَهَادَةٍ وَمَاتَ مَغْفُورًا لَهُ". رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ .

21) వివరణ-3075: మిమ్మబాది వసియ్యతిన్ వ జా'లికల్ ఫౌజుల్ 'అ'జీమ్.

3076. (7) [2/926-అపరిశోధితం]

జాబిర్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "వీలు నామా చేసి మరణించినవాడు ప్రవక్త సాంప్రదాయం, దైవభీతి, పవిత్ర వచనాలపై క్షమించబడి మరణించాడు." (ఇబ్నీ మాజిహ్)

(926/2) (حسن) [8] - 3077

وَعَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ أَنَّ الْعَاصِمَ بْنَ وَائِلٍ أَوْصَى أَنْ يُعْتَقَ عَنْهُ مَائَةٌ رَقِيَّةً فَأَعْتَقَ ابْنُهُ هَسَامٌ خَمْسِينَ رَقِيَّةً فَأَرَادَ ابْنُهُ عَمْرُو أَنْ يُعْتِقَ عَنْهُ الْخَمْسِينَ الْبَاقِيَةَ. فَقَالَ: حَتَّى أَسْأَلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. فَآتَى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ أَبِي أَوْصَى أَنْ يُعْتَقَ عَنْهُ مَائَةٌ رَقِيَّةً. وَإِنَّ هَسَامًا أَعْتَقَ عَنْهُ خَمْسِينَ. وَيَقِيْتُ عَلَيْهِ خَمْسُونَ رَقِيَّةً أَفَأَعْتِقُ عَنْهُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: " إِنَّهُ لَوْ كَانَ مُسْلِمًا فَأَعْتَقْتُمْ عَنْهُ أَوْ تَصَدَّقْتُمْ عَنْهُ أَوْ حَجَّجْتُمْ عَنْهُ بَلَّغْتُمْ ذَلِكَ". رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ.

3077. (8) [2/926-ప్రామాణికం]

అమ్మ బిన్ షుబబ్ తన తండ్రిగారి ద్వారా, అతడు తన తండ్రి గారి ద్వారా కథనం: 'ఆ'స్ బిన్ వాయిల్ తన కొడుకులకు వాంజ్యాలంగా తన తరపున 100 మంది బానిసలు విడుదల చేయమని మరణించాడు. అతని కొడుకు హిషామ్ తన వంతుగా 50 మంది బానిసలను విడుదల చేసాడు. మరో కొడుకు అమ్మ కూడా తన తరపున 50 మంది బానిసలను విడుదల చేయాలని నిశ్చయించుకున్నాడు. అయితే ఈ విషయం గురించి ప్రవక్త (స)తో సంప్రదిద్దామని ఆలోచించి ప్రవక్త (స) వద్దకు వచ్చి, 'ఓ అల్లాహ్ ప్రవక్తా! మా తండ్రిగారు 100 మంది బానిసలను విడుదల చేయమని వాంజ్యాలం ఇచ్చి మరణించారు. నా సోదరుడు హిషామ్ తన వంతుగా 50 మంది బానిసలను విడుదలచేసాడు. నా వంతుగా 50 మందిని విడుదల చేయవలసి ఉంది. 'మిగిలిన బానిసలను విడుదల చేయాలా?' అని ప్రశ్నించాడు. అప్పుడు ప్రవక్త (స) ఒకవేళ అతడు ముస్లిమ్ అయి ఉండి, మీరు అతని తరపున బానిసలు విడుదల చేసినా, దాన ధర్మాలు చేసినా, 'హజ్జ్ చేసినా ఆ పుణ్యం అతనికి చేరేది.²² (అబూ దావూద్)

22) వివరణ-3077: 'ఆ'స్ బిన్ వాయిల్ ఇస్లామ్ కాలాన్ని పొందాడు. కాని ఇస్లామ్ స్వీకరించలేదు. అతని ఇద్దరు

(926/2) (لم تتم دراسته) [9] - 3078

وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: " مَنْ قَطَعَ مِيرَاثَ وَارِثِهِ قَطَعَ اللَّهُ مِيرَاثَهُ مِنَ الْجَنَّةِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ". رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ.

3078. (9) [2/926-అపరిశోధితం]

అనస్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, ఎవరైనా తన వారసుల్లోని ఎవరికైనా వారసుత్వ ఆస్తి దొరక్కండా చేస్తే, తీర్పుదినం నాడు అల్లాహ్ (త) అతనికి స్వర్గం లభించ కుండా చేస్తాడు. (ఇబ్నీ మాజిహ్)

(926/2) ? [10] - 3079

رَوَاهُ النَّبِيهِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ.

3079. (10) [2/926-?]

బైహఖీ, షుఅబిల్ ఈమాన్ లో, దీనిని అబూ హురైరహ్ ద్వారా ఉల్లేఖించారు.

కుమారులు ఇస్లామ్ స్వీకరించారు. హిషామ్ సమస్య గురించి వివరణ కోరకుండా తన వంతుగా 50 మంది బానిసలను విడుదల చేసేవేసాడు. రెండవ కుమారుడు అమ్మ కూడా 50 మంది బానిసలను విడుదల చేద్దామని నిశ్చయించు కున్నాడు. ప్రవక్త (స)ను దీన్ని గురించి వివరాలు కోరాడు. ప్రవక్త (స) అవిశ్వాసి తరపున దానధర్మాలు, సత్కార్యాలు చేయటం వల్ల పుణ్యం లభించదు. వీటివల్ల అవిశ్వాసి దైవశిక్ష నుండి రక్షించుకోలేడు అని అన్నారు.
